

Dr. Kovács L. P. Bánk OFM

MEGVÁLTÁS, AZ EMBERFIA SZENVEDÉSE II.

**Készült XVI. Benedek pápa PORTA FIDEI motu proprio
apostoli levele nyomán meghírdetett HIT ÉVÉBEN**

Budapest, 2013

Rendi engedéllyel. Ikt. sz.: 317/2013
www.kovacsbank-ofm.com
© Dr. Kovács L. P. Bánk OFM

MEGVÁLTÁS, AZ EMBERFIA SZENVEDÉSE II.

1. *Mi a szenvedés?*

Az orvosok szerint a szervezet jajszava. Vigyázz, valami zavar van a szervezetedben. Erre figyelmeztet a szervezeted jalkiáltása: igyekezz gyógyítani, hogy el ne hatalmasodjék és komolyabb bajod ne legyen. A felismert betegséget az orvostudomány eszközeivel, gyógyszerekkel gyógyítjuk. A régebbi időkben is igyekeztek megtalálni a szenvedés okát. Isten maga is alkotott olyan fát, amelynek a levelei és a gyümölcse segítettek helyreállítani a test kopásait. Ezt a nagy jótéteményt Isten örökre elvette, sőt elzárta az emberiség elől: „Amikor az embert elűzte az Éden kertjétől keletre odaállította a kerubokat és a fenyegető tüzes kardot, hogy őrizték az élet fájához vezető utat”. (Ter 3,24) A paradicsomkertben elkövetett bűn büntetése lett az asszisztáló kígyó számára az emberek undora, a megígért Messiás ördögöt űző, hatalmát széttipró győzelme. Az asszonynak a gyermekszülésnél kell több szenvedést elvállalnia: „Magsokasítom terhességéd kínjait. Fájdalmak közepette szüled gyermekeidet. Vágyakozni fogsz férjed után, ő azonban uralkodni fog rajtad”. (16) A férfinak így szólt: „Arcod veritékével eszed kenyeredet, amíg vissza nem térsz a porba, amiből lettél. Mert por vagy és a porba térsz vissza”. (19) Kainnak, az első gyilkosnak Isten ítélte így szól: „Mit tettél? Testvéred vére felkiált hozzám a földről. Ezért átkozott leszel, bujdosni fogsz a földön, amely megnyitotta száját, hogy beigya kezedből testvéred véréét. Ha műveled a földet, nem ad neked termést. Hontalan és bujdosó leszel a földön”. (4,10-12) A szenvedés tehát bűnök büntetése. Aki felismeri a szenvedést, amelyet a maga vagy mások bűneiért szeretetből is el lehet viselni, az Szent Pál nyomában a szenvedésnek más, üdvös erejét is megismerheti: „Kedvem telik a Krisztusért való gyöngeségben, gyalázatban, nélkülözésben, üldöztetésben és szorongatásban, mert amikor gyöngé vagyok, akkor vagyok erős”. (2Kor 12,10) A régi görög bölcseneknek egyik csoportját alkották a sztoikusok. Ők úgy vélték, hogy aki a szenvedéseket önmagukért szereti, az különlegesen bölcs. A nagy francia forradalomban megfontolás nélkül ölték az embe-

reket. Egy fiatal lány így jajveszékelt: A sztoikus száraz szemmel ölelje bár a halált, Én könnyezek és reménykedem. (La jeune captive) Krisztus példája mindenkinek lelkierőt kínál: „Ezért mi, akiket a tanúknak ilyen felhője övez, váljunk szabaddá minden teheről, különösen a bűntől, amely behálóz minket, és fussuk meg kitartással az előttünk levő pályát. Emeljük tekintetünket a hit szerzőjére és bevezetőjére, Jézusra, aki a rá váró öröm helyett elszenvedte a keresztet, nem törődött a gyalázattal, és most Isten trónjának jobbán ül. Igen, gondoljatok őrá, aki a bűnösök részéről ekkora ellentmondást viselt el, hogy ne lankadjatok és bensőleg el ne csüggedjete.” (Zsid 12,1-3) A kereszténynek meg kell tanulnia a szenvedést Jézus Krisztus szemével szemlélni. Mózes is helyesen cselekedett, amikor belátta, hogy ő nem a fáraó leányának a fia, hanem Jahve népéből származik. „Mózes a hitében tagadta felnőtt korában, hogy a fáraó leányának a fia. Inkább vállalta, hogy az Isten népével együtt elszenvedi a sanyargatást, mint hogy a bűn múltó előnyét élvezze. A Messiás gyalázatát nagyobb értéknek tartotta az egyiptomiak kincseinél, mert a jutalommal is számolt. Hittel távozott Egyiptomból, és nem ijedt meg a király haragjától, hanem állhatatosan kitartott, mintha már a láthatatlant látta volna. Hittel ünnepelte meg a húsvétot, és a vérrel való meghintést, hogy az öldöklő ne ártson az első szülötteknek.” (11,24-28)

2. Milyen értelmezést kap a szenvedés Jézus Krisztusban?

Az Ószövetségben a szenvedést komoly előítélettel emlegették. A Második Törvénykönyvnek volt olyan megállapítása is, amely megdöbbenhetné a keresztény kegyeletet. Mózes írja: „Ha valaki főbenjáró bűnt követ el, s úgy végzik ki, hogy felakasztják egy fára, éjszakára ne maradjon holtteste a fán, még aznap temesd el. Mert az akasztott ember Istentől átkozott, s nem teheted földedet, amelyet az Úr, a te Istened ad neked örökségül, tisztátalanná”. (MTörv 21,22) A keresztények legkedvesebb szimbóluma, hitünk szent jele kell, hogy a kétféle jelentés valahol magyarázatot kapjon. Ezt az első nehézséget mindenképp tisztáznunk kell. A zsidó főtanács, amelynek elnöke a mindenkori zsidó főpap, akinek a tiszttségéhez hozzátartozott, hogy évente az engesztelés napján áldozatot mutasson be önmagáért és népéért az előírt módon. (Lev 16,1-34) Önmagáért és népéért egy bikát kellett feláldozni, a vérből egy keveset vinni a Szentek Szentjébe, meg kellett hinteni a vérrel a frigyszekrényt és tömjénnel megfüstölni. Az egészen eléggő áldozatok oltárának szarvait hétszer meg kellett kenni a bika vérével. Így a főpap megtisztult. Az egész nép mindezt kívülről figyelte. Ők a szent sátorba, később a salamoni templom papi részeibe nem mehettek be. Egész nap nem volt szabad semmiféle munkát végeznie senkinek. Aki ezt vagy a többi előírást nem tartotta meg, ki kellett végezni. Isten szigorúan vette parancsait. A mindenkori főpapnak kellett figyelnie, hogy mikor küldi az Úr a Messiást, a Megváltót. Jézus szenvedésének idején is ezt kellett tennie az az évi főpapnak. A főtanács jelenlétében meg kellett kérdeznie - őt, hogy Dávid családjából származik-e, és az egész ószövetségi Bibliában leírt prófétai jövendölések beteljesültek-e benne. A főpap, Kaifás csak azt kérdezte meg Jézustól: Te vagy-e a Krisztus, az áldott Isten Fia? Mire Jézus zsidó előírás szerint igent mondott. Azonnal halálra ítélték, és eldöntötték, hogy nem a zsidótörvény szerint kell kivégezni, hanem a római rabszolgák módján, keresztre feszítve Jeruzsálem város határain kívül a Golgotán. Ebből és sok más jelenségből mi derült ki? Az, hogy a Názáreti Jézus nem lehet a világ megváltója. Pilátus helytartó többször megkísérli, hogy elengedje, mert nincs semmi bűne. A válasz mindig azonos: Keresztre vele! Feszítsd meg őt! Miért ez a következetes állásfoglalás?

Mert ha a fán függ, akkor átkozott, akkor nem lehet a Messiás az áldott Isten Fia. Isten pedig még ezt is eltűri. Szent Pál apostol így érvel: „Azokat viszont, akik a törvény szerinti tetteikre támaszkodnak, átok sújta. Az Írás ugyanis azt mondja: Átkozott mind, aki nem tartja meg hűségesen, ami a törvényben van. Ebből nyilvánvaló, hogy a törvény útján senki nem válik az Isten előtt igazzá, mert az igaz a hitből él. A törvény azonban nem a hitből származik, hanem: Aki teljesíti, élni fog! Krisztus megváltott minket a törvény átkától, amikor átokká lett értünk. Hiszen az Írás szerint: Átkozott mind, aki a fán függ. Így szállt az Ábrahámnak szóló áldás Krisztus Jézus által a pogányokra, hogy a hitben elnyerjük a Lélek ígérését”. (Gal 3,10-14) Lám, ilyen jelentést kap a szenvedés Krisztusban. Az Ószövetségben gyakran átokként emlegetett szenvedés így válik az Újszövetségben boldogsággá. Így írhatja Pál: „Nagyon bízom bennetek, és szívesen dicsekszem veletek. Vigasztalás tölt el, és minden bajom közepette túlárad bennem az öröm”. (2Kor 7,4)

3. A szenvedést komolyan kell vennünk

Az ószövetségi Szentírás komolyan veszi a szenvedést. Nem kicsinyli le, mélységesen sajnálja azokat, akik szenvedni kénytelenek. Az első emberpár a teremtés fényében örül Isten jóságos bőkezűségének, és ennek az örömmel hiányán sajnálkozik, amikor az ember a kísértő rossz szellem durva beavatkozása miatt megrontotta saját sorsát. A Biblia egy új irodalmi formával bővült: a „Siralmak”, Jeremiás próféta könyvének folytatása ismerős az olvasók előtt. Jeremiás minden nap Istentől kapta a parancsot: menjen a templomba, hirdesse az Úr kemény végzéseit a bálványozás miatt, ami a templom épületében is folyt, a Jeruzsálem kimagasló hegye körül a kisebb hegyeken és halmokon már Salamon király idejétől épültek bálványtemplomok. A nagy király pogány feleségeinek kérésére építette ezeket. Jeremiás a Kr.e. VII. században tudta, hogy küldetése nem lesz eredményes. Hiába mondta Isten üzeneteit, hasztalan volt napi prédikációja a templomban, sem a templomőrök, sem a papok nem vették szívükre. Többször kalodába zárták, életveszélyesen megfenyegették. Amikor megindult az ostrom Kr.e. 587-ben, majd a tél elmúltával folytatódott a katonai rombolás, a vár elesett. Jeruzsálem lakosait kettős sorokba állították, a párok belső kezét a sorok közé húzott vastag bőrszíjhoz kötötték és útnak indították a foglyokat a Babiloni királyság felé. Jeruzsálemből velük akart menni Jeremiás próféta is. Konokul ragaszkodott elhatározásához. Isten végül így zárta le a vitát: Jó, menj, de akkor én nem megyek velük. Jeremiás pedig naponta kiült a várromos bástyáira siratni konok népét: „Ó, mily elhagyottan ül a város, amely egykor tele volt néppel! Olyan, mint az özvegy, bár nagy volt a népek között. A tartományok úrnőjét, lám, robotra fogták”. (Sir 1) Az Ószövetség igen sok jalkiáltást megőrzött. Ezek egy része Istenhez szól: „Hosszú idő telt el, s közben meghalt Egyiptom királya. Izrael fiai pedig szolgaságban nyögtek, segítségért kiáltoztak, és fohászuk felhatolt Istenhez nyomorúságukból. Isten meghallotta panaszkodásukat, és Isten megemlékezett az Ábrahámval, Izsákkal és Jákobbal kötött szövetségről. Jóakaratóan tekintett le Izrael fiaira és felismerte.” (Kiv 2,23-25) A fáraó az egyiptomiak elsőszülötteit halállal sújtó, tízedik csapás után egész hadseregét összegyűjtve Izrael fiai után vágatott. Isten az éjszaka leple alatt széles folyosót nyitott a Vörös-tengerben, és azon átvezette

népét a túlsó, keleti partra. A hajnali világosságban Izrael fiai rémülten vették észre, hogy ugyanabban a folyosóban utánuk vágtat a fáraó egész csapata. „Erre Izrael fiai nagyon megijedtek, és hangosan kiáltottak az Úrhoz. Mózesnek pedig ezt mondták: „Nem voltak sírok Egyiptomban, hogy idehoztál bennünket a pusztába meghalni? Milyen szolgálatot tettél nekünk azzal, hogy kivezettél Egyiptomból? Nem mondtuk neked már Egyiptomban is, hogy hagyj minket békében, hadd szolgáljunk az egyiptomiaknak? Valóban jobb lett volna az egyiptomiaknak szolgálni, mint itt a pusztában meghalni.” (14,10b-12) A zsoltárokból is sok panasz hangzik el. Ez a rengeteg panasz az Újszövetség örök főpapjának is könnyörgése lett, hiszen a főpap a fő közvetítő Isten és emberek között. „Így Krisztus sem önmagát emelte főpapi méltóságra, hanem az, aki így szólt hozzá: A Fiam vagy, ma szültelek. Másutt meg ezt mondja: Pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint” Földi életében hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott s könnyögött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól, és hódolatáért meghallgatást talált. Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmisséget tanult. Műve befejeztével pedig örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki, mert az Isten Őt hirdette ki főpapnak Melkizedek rendje szerint.” (Zsid 5,5-10)

4. Az Ószövetség meggyőződése szerint szenvedésnek nem szabadna lenni

A szenvedés az általános tapasztalat szerint egyetemes jelenség. Főként az ószövetségi bölcsességi irodalom foglalkozik ezzel a kérdéssel. A sokat szenvedett Jób így látja ezt a problémát: „Minden ember, aki anyától születik, szegény a napokban, de jóllakik gonddal. Mint virág kinyílik, aztán elhervad, eltűnik, mint az árnyék, nincsen maradása. Nyitva tartod te is a szemedet fölötte, s bírói székedhez viszed ítélete. Tisztátalanból vajh születet-e tiszta? Nem, egyetlen egy sem! Hogyha már előre kimérted napjait, hónapjai számát meghatározta, s kijelölted célját, amit túl nem léphet, akkor ne nézz rá, hagyj inkább magára, amíg le nem tölti idejét a szolgáló”. (Jób 14,1-6) Hosszan elmélkedik erről a kérdéstről Sirák fia is: „Igen nagy vesződség minden ember sorsa. Ádám gyermekei nehéz igát húznak, attól naptól, amikor megszületnek, míg vissza nem térnek mindenek anyjához. Minden gondolatuk és szívük félelme haláluk napjának szorongó várása, kezdve azon, aki magas és dicső trónon ül, le addig, aki porban és hamuban kuporog: attól, aki koszorút és bíbort visel, addig, aki bőrrökből készíti ruháját, csak harag, féltékenység, bánat, ijedelem, halálfélelem, vizsály és veszekedés. A pihenés idején ágyában fekvé is összevissza álmok zavarják elméjét. Ha pihen is kicsit, csak egy pillanatig, s világos nappal máris ébren alszik. Menekül lelke álmoképeitől, mint aki megszökött üldözői elől. Mikor megmenekül, akkor feleszmél, s csodálkozik, hisz nem volt mit félnie. Az embertől az állatig minden élőlényre, de a bűnösökre hétszeresen is halál vár és vérontás, küzdelem és pallos, kiirtás, pusztulás, éhség, szorongatás”. (Sir 40,1-9) Akik ezt vele végig elmélkedik, okosabbak lesznek, de nem nyugszanak bele soha a szenvedésbe. Azt tartják inkább józannak, hogy az egészség és az okosság együtt jár: „Ne tartsd magad bölcsnek, inkább féld az Urat, és kerülj a rosszat! Jávára lesz ez a testednek, üdítő balzsam a csontjaidnak”. (Péld 3,7-8) „Nagy gonddal őrizd a szívedet, mert hisz belőle indul ki az élet. Tartsd távol magadtól száj hamisságát, távolítsd el az ajkak álnokságát!” (23-24) A nyugodt kedély élte a testet, a szenvedély olyan, mint a csontszű”. (14,30) A Biblia nem fájdalompárti. Dicséretet mond az orvosról: „Tiszteld az orvost, mert jó szolgálatot tesz, meg hát az orvos is Isten teremtménye. A gyógyulás

Virrasszatok és imádkoztatok

úgy jön a Magasságbelitől, mint az ajándék, amit a királytól kapsz. Tudása miatt az orvos emelt fővel járhat, még hatalmasok körében is megcsodálják. A gyógyszereket a földből adja az Úr, és az okos ember nem veti meg őket. Vajon nem fától lett talán édes a víz, hogy így megmutassa, mily erő van benne? Az embernek is ő adott értelmet, hogy magasztalja hatalmas műveit. Ápolás, enyhítés céljára használja a gyógyszerész is a gyógyszert, azért készíti. Működése soha meg ne szűnjék, jóvoltából az egészség terjed a földön. Fiam, ne késlekedj, hogyha megbetegszel, imádkozz az Úrhoz, és meggyógyít téged. Menekülj a büntől s legyen tiszta a kezed. Tisztítsd meg a szíved minden gonoszságtól. Mutass be tömjén- és lisztlángáldozatot s adakozz bőven, amint telik tőled. De hívd az orvost is, az Úr alkotta őt is, ő se hiányozzék, mert rá is szükség van. Van, amikor az ő kezében van az egészség, mert hiszen ő is könyörög az Úrhoz, hogy munkája nyomán javulás álljon be, s adjon gyógyulást az élet javára. Az, aki vétkezik Teremtője ellen, az orvosoknak kerül a kezébe”. (Sir 38,1-15) Rámutat az Ószövetség a Messiás gyógyítására is: „Én a magasságban, a szent helyen lakom. Mint lázadó ment a maga választotta úton, de én láttam az utat, amelyen elindult. Meggyógyítom azért és megvigasztalom, vigasztalást nyújtok neki, és azoknak is, akik gyászolják.” (Iz 57,15b. 17c. 18) „Az Úr így válaszolt Mózesnek: Csinálj egy tüzes kígyót s erősítsd egy póznára. Akit marás ért és rátekint, életben marad! Mózes tehát csinált egy rézkígyót, és egy póznára tette”. (Szám 21,8-9)

5. A Biblia a szenvedést kerülendő rossznak tartja

Megpróbálja emberi erővel csillapítani, megszüntetni. Ezért az orvost és a gyógyszerészt ajánlja, de a szenvedésnek az oka a bűn, ezért a bűnön igazán a Messiás, a győztes isteni erő segít. A Messiás korában Isten népe megszabadul a bűntől és a büntető szenvedésektől: „Nem látod már többé a gőgös népet, a homályos, értelmetlen beszédű népet, amelynek dadogó nyelvét nem tudat megérteni. Emeld tekinteted Sionra, ünnepeink városára! Szemed Jeruzsálemet látja, a biztos lakóhelyet, a sátrat, amely már nem vándorol, cövekeit nem szedik fel soha, és egyetlen kötele sem szakad el, mert az Úr a bíránk, az Úr a törvényhozónk, Ő a királyunk, ő ment meg minket. Akkor tömérdek zsákmányon osztoznak majd, még a sánták is zsákmányolnak. Egyetlen lakója sem mondja: beteg vagyok, a nép, amely lakja, elnyeri bűnei bocsánatát.” (Iz 33,19-20. 22-24) Egyébként az Újszövetség népe a választ előre is megadhatja: Jézus, az Újszövetség szerzője mennyire ismerte ezt a várakozást. „Meggyógyított minden betegséget, minden bajt.” (Lk 4,40; 6,19) Ránk hagyta betegek kenetét. Az igazi mentesség a bajoktól a végső időkben valósul meg, amikor a mennyben adja nekünk az élet vizét ingyen. (Jel 22,17) Jézus magára vonatkoztatja az ószövetségi rézkígyó igazi beteljesülését. (Jn 3,14-17) A Biblia nem szereti a szenvedést, de komolyan veszi a létét.

Mi a SZENVEDÉS BOTRÁNYA?

A katolikusok és a Bibliát tanulmányozó keresztények nem hivatkozhatunk a perzsák ősi tévedésére, a dualizmusra. Ez a Krisztus előtti évezredben keletkezett tévtan azt állítja, hogy nem egy isten van, hanem kettő: egy jó és egy rossz. A jó isten teremtette a szellemeket, a rossz pedig az anyagot. Aki ebben a dualizmusban hisz, a szenvedést a két isten civódásának véli. Ezt azonban az igaz Istenben hívő zsidók egyáltalán nem fogadhatták el, nem is vették figyelembe. Tény, hogy a Babilonba elhurcolt zsidó foglyok a Siralom 2,13-ban ezt olvashatták: „Mihez hasonlítsalak, mivel vesselek össze, Jeruzsálem leánya? Ki tudna megvigasztalni, Sionnak szűz leánya? Mert nagy, mint a tenger, a fájdalom. Ki gyógyíthatna meg?” Ez a „tenger” nem lehet egy másik, egy rossz isten. A Siralom többi verse már

a jeruzsálemi hamis prófétákra utal, akik az igaz Isten híveit igyekeztek félrevezetni. Izajás hivatkozik is Isten szavaira: „Én vagyok az Úr, és senki más! Én alkotom a világosságot és a sötétséget, én szerzek jólétet, s én idézem elő a balsorsot is. Én, az Úr, viszem ezt végbe, mind”. (Iz 45,7) A zsidó hagyomány ragaszkodik Ámosz próféta által leírt elvhez: „Meggzólal-e a kürt a városban anélkül, hogy a nép meg ne rémülne? Jön-e valami rossz a városra, amit nem az Úr hozna rá?” (Ám 3.6) A világban uralkodó gonosz ezt a következtetést vonja le: „Nincs Isten” (Zsolt 10,4) Az öregséggel is járnak kellemetlen változások: Amikor Jákob megöregedett, nem látott jól. Ezért nem fedezte fel, hogy Ézsau helyett Jákobnak adta az elsőszülöttségi áldást. (Ter 27,1) Jób barátai és velük együtt mi is állíthatjuk: A világ bajainak okát az ősbűnben kell keresnünk!

6. A szenvedés titkának bibliai megoldása

A szenvedés titkának bibliai megoldása nem a téves perzsa dualizmussal adható meg, hanem azt az ősbűnben kell azt keresnünk. Nem a pogány vallások terén kutatunk, melyek alapjukban tarthatatlanok, mert Isten és az emberek között a közvetítők a papok és a főpapok. Ha a sok isten-hívőknél keresnénk egy legfőbb közvetítőt, nem találhatnánk, mert senki sem egyezne bele, hogy nem az ő istene a legfőbb, és az ő általa rendelt főpap az igaz. Mi a hitünk és a logikus gondolkodás talaján állva állítjuk, hogy csak egy Isten van, mert az istenfogalom lényeges jegye: az az Isten, aki végtelen. Két végtelen pedig nem létezhet, mert ahol a feltételezett másik isten kezdődne, ott az előbbinek végződnie kellene. A két nagy egy istenhívő történelmi vallás egyházai között sem lehet jogossága ilyen fajta vitának, mert sosem mondta Egyházunk alapítója, Jézus Krisztus, hogy azért jött le az égből, mert véget ért az előbbi közösség istenének uralma, Ő pedig az újnak a megbízottja. Ábrahámmal az egyetlen Isten közölte, hogy az ő leszármazottjai nagy néppé lesznek, ez a nép fogja megszülni a Megváltót, aki majd újszövetséget köt a világ minden nemzetével. (Ter 12,3) Jeremiás próféta is meg erősíti ezt: „Igen, jönnek napok, mondja az Úr, amikor újszövetséget kötök Izrael házával és Júda házával. De nem olyan szövetséget, mint amelyet atyáikkal kötöttem azon a napon, amikor kézen fogva kivezettem őket Egyiptom földjéről. Azt a szövetséget ugyanis megszegték, holott én uruk voltam, mondja az Úr. Ez lesz az a szövetség, amelyet majd Izrael házával kötök, ha elérkeznek azok a napok, mondja az Úr: Bensejükbe adom törvényemet, és a szívükbe írom. Én az Istenük leszek, ők meg az én népem lesznek.” (Jer, 31,31-33) Az Ószövetség közvetítője, Mózes azért jött el Illés prófétával együtt a Tábor hegyére, hogy megismerjék az újszövetség megkötőjét, meghallják a felhőből az Atyaisten szavát: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok!” (Mt 17,5) Mózes pedig megkapta szíve egykori hő vágyának beteljesülését, amit nem nyerhetett el a Sínai hegyen: itt most láthatta az Isten Fiának emberi arcát az Istenség fényében ragyogva. (Kiv 33,18-23) A szenvedések okának felfedésében nem elég az ősbűnig visszamennünk. Vannak véletlen balesetek is. Tudnunk kell, hogy sem a természet, sem az emberi élet végzetszerűsége, sem a bűn rohamos burjánzása, sem az átok,

de még maga a sátán sem bújhat ki az Isten hatalma alól. A próféták nem tudják megérteni azt, hogy Isten emberi ellenségei, a gonoszok, hogyan tudják biztosítani bűnös sikereiket? Jeremiás kérdése: „Biztos, hogy neked lesz igazad Uram, ha perelni kezdek veled. Mégis, hadd tegyem föl kérdésemet: Miért szerencsések a gonoszok, s miért élveznek békét a hűtlenek? Elülteted őket, s ők gyökeret vernek, felnőnek és gyümölcsöt hoznak. Közel vagy a szájukhoz, de távol a szívüktől. Engem pedig ismersz, Uram, és belém látsz. Próbára teheted a szívem, hisz a kezedben van. Válogasd ki őket, mint az áldozatra szánt juhokat, és tartsd meg őket az öldöklés napjára! Mert azt mondják: Isten nem látja viselkedésünket. Ha gyalogsokkal futva elfáradsz, hogyan versenyezhetsz majd a lovakkal? És ha nem vagy biztonságban a békés földön, mit csinálsz majd a Jordán sűrűjében?” (Jer, 12,1-5) „Szemed tisztább annál, hogysem a gonoszságra tekints, a nyomorúságot nézni sem tudod. Miért tekintesz hát e hitszegőkre, miért hallgatsz, amikor a gonosz elnyeli a nála igazabbat?” (Hab 1,13)

7. A próféták sem tudják megérteni, miért engedi meg Isten a gonoszságokat

Habakuk próféta szörnyű veszedelmeket él át, de a gonosz elleni harcban valami kibontakozást lát: „Dárdáiddal átszegezted harcosainak vezérét, akit örömujjongással körüljártak, hogy szétszórjanak minket. Mintha csak rejték helyükre mennének, hogy megegyék a szegényt! Lovaddal öszszegázoltad a tengert, a nagy vizek iszapját. Meghallottam és megrendült a bensőm. Ajkaim remegtek hallatára, csontjaim elszuvasodtak, lépteim bizonytalanná váltak. Nyugodtan várom a szorongatás napját, amely felkél a minket nyomorgató népre. (Nem rügyezik ki többé a fügefa, a szőlő nem hoz többé termést; az olajfa termése elpusztul, a szántó föld nem terem eledelt, a juh kivész az akolból, s ökör sem lesz az istállókban.) Én azonban örülök az Úrban, ujjongok üdvözítő Istenemben. Az én erőm az Úr, az Isten. A szarvaséhoz teszi hasonlónvá a lábam, felvisz a magasságokba.” (Hab 3,14-19) Az üldözött igazak már azt hiszik, hogy Isten elfeledkezett róluk. Ezt sok üldöztetésében Dávid éli át, és írja vigaszul a későbbi szenvedőknek: „Meddig feledkezel meg rólam, Uram, mindörökre? Meddig rejtet el arcodat előlem?” (Zsolt 13,2) „A szívek elfeledkeznek rólam, mintha halott volnék. Olyan lettem, mint összetört edény.” (31,13) A zsoltáros emlékeztetésében meglevenednek az Úr segítségének emlékei Józsué, a Bírák, Dávid csatáiról: „De most elvetettél, megaláztál minket, Istenem, már nem vonulsz együtt seregünkkel. Hagytad, hogy meghátráljunk ellenségünk előtt, és így gyűlölőink zsákmányhoz jutottak boldog szívvel. Kiszolgáltattál, mint áldozatra szánt juhokat, szétszórtál minket a pogányok közé. Eladtad népedet alacsony bérért, és keveset nyertél ebből, cseréből. Szomszédaink előtt gúny tárgyává tettél, nevetséges példává azok előtt, akik körülöttünk laktak. Szállóigévé a pogányok számára, s a népek csóválják a fejüket rajtunk. Gyalázatomban előttem lebeg szüntelen, szégyenpír borítja arcomat. Hallanom kell, hogy szidnak és átkoznak ellenségeim és támadóim. Ez mind ránk tört, s mégsem feledtünk el, szövetségedet nem szegtük meg.” (44,10-18) Jób keservében szembeszáll Istennel. Perel vele és arra szólítja fel, hogy adjon magyarázatot: „Aztán szólíts, és én megfelelek neked, de én szóljak előbb, s te csak választ adj”. (Jób 13,22) „Igaz ember szállna vele perbe, a magam perében győzelmet aratnék.” (23,7) Ám Jób is, a keser-

nyés Prédikátor is reményben él: „Van ideje a szülésnek és a halálnak; ideje az ültetésnek és az ültetvény kiszedésének”. (Préd 3,2) „Láttam továbbá a földön az ítélet helyét, itt bűn volt; és az igazságosság helyét – itt gonoszság. Azt mondtam hát magamban: Isten ítéletet tart mind az igaz, mind a gonosz fölött. Mert mindenek megvan a maga ideje, ami itt végbemegy.” (3,16-17) Jeremiás végignézte hazája teljes pusztulását: „Rajta! Hívassátok a siratóasszonyokat, hadd jöjjenek; küldjétek olyanokért, akik jól tudnak sírni! Siessetek! Kezdjétek fölöttünk gyászénekeibe, hogy szemünkből csak úgy peregjen a könny, és az szempillánk könnyben ázzék! Magáról a Sionról is siralom szava hangzik: Ó, hogy elpusztultunk, rettenetesen megszegyenültünk! Mert itt kell hagynunk az egész országot, és otthonaink elárvnak utánunk. Halljátok, ti asszonyok az Úr szavát: fogadja be fületek ajkáról a szót. Tanítsátok meg leányaitokat siralomra, tanítsátok meg egymást, ezt a gyászéneket mondani: A halál bemászott ablakainkon, behatolt palotáinkba. Letarolta csecsemőinket az utcán és ifjainkat a tereken. A holttestek ott hevernek, mint a ganéj a föld színén. Vagy mint a levágott rendek a kaszás után, és nincs, aki összegyűjtse őket. Ezt mondja az Úr: Ne a bölcsességével dicsekedjék a bölcs, s ne az erejével az erős, és a gazdag se a gazdagságával dicsekedjék, hanem aki dicsekedni akar, azzal dicsekedjék, hogy van benne értő lélek és ismer engem, mert én vagyok az Úr, és én kegyelemben, igazságban és hűségben kormányozom a földet; ezekben lelem kedvemet, mondja az Úr.” (Jer9,16-23)

8. A szenvedés misztikus értelmezése

A szenvedést nehezen értették meg az Ószövetségben. Isten ószövetségi népe nehezen viselte el, oly annyira, hogy Jézusnak ki kellett jelentenie a maga szenvedésének közeledtével: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, megölsz a prófétákat és megkövezed, akik hozzád küldettek! Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, ahogy a tyúk szárnya alá gyűjti csibéit, de nem akartátok. Íme, elhagyatott lesz házatok. Mondom nektek, mostantól mindaddig nem látok, amíg nem zengitek: Áldott, aki az Úr nevében jön!” (Mt 23,37-39) Lassan kezdték megérteni, hogy ez a nehezen viselhető szenvedő sors lesz az ára a megváltásnak. A zsoltáros már emlegeti a szenvedés értékét: „hiszen rajtam van az ostor, minden reggel újra ér a csapás. Ha azt gondolnám: Úgy beszélek, mint ők, megtagadnám fiaid nemzetségét. Elmélkedtem hát, hogy kifürkészem, de túlon túl fárasztónak látszott, míg be nem hatoltam az Isten titkába, s meg nem értettem: a végüket kell nézmem”. (Zsolt 73,14-17) Lassan fedezik fel, hogy a szenvedésnek tisztító ereje van. „Erőszakot erőszakra, hazugságot hazugságra! De az Úrról nem akarnak tudni. Ezért ezt mondja a Seregek Ura: Nos, megolvastom és próbának vetem őket alá. Mert mi egyebet tehetnék velük gonoszságaik miatt?” (Jer, 9,5-6) Olyan próba ez, mint amikor az ezüstöt elválasztják a salaktól: „Igaz, megpróbáltál bennünket, Istenünk, ahogy az ezüstöt szokták, tűzben megvizsgáltál. A vadász hálójába tereltél, s nyomasztó terhet raktál a csípőnkre. Elnézted, hogy az emberek fejünket tapossák, tűzön és vízen kellett áthaladnunk, de végül mégis könnyebbülést adtál.” (Zsolt 66,10-12) Arra szólít fel az Úr, hogy a megpróbáltatást nézd nevelésnek: „Ismerd el szívedben, hogy az Úr, a te Istened úgy nevelt, ahogy az ember fiát neveli”. (MTörv 8,5) „Ne hárlásd el, fiam, az Úr intelmét, és ne állj ellen a dorgálásának. Az Úr megfeddi, akit szeret, mint apa a fiát, akinek jót akar.” (Péld 3,11-12) A történelemnevelő szándékú gyors büntetése: „így hát figyelmeztetem azokat, akiknek ez a könyv a kezükbe kerül, hogy a megpróbáltatások miatt ne bátorodjanak el, hanem gondolják meg: ezek az üldöztetések népünknek nem csupán vesztere, hanem nevelésére is szolgálnak. Mert nagy kegyelemnek a jele, ha az istentelenek nem élhetnek sokáig békében, hanem azon módon utoléri őket a büntetés. Ha más népek esetében az Úr türelmesen vár is a büntetéssel egészen addig, míg

be nem telik bűneik mértéke, velünk nem így bánik, nehogy végül bosszút kelljen rajtunk állnia, amikor bűneink már az egeket verik. Így tőlünk soha nem vonja meg irgalmát”. (2Makk 6,12-16) A hét Makkabeus fiúnak édesanyja végignézte már hat fiának válogatott szörnyű szenvedését. Az utolsó fiát ígéretessel próbálták elcsábítani. Az édesanya hősként legkisebb fiát szenvedésre biztatta, aki így förmedt a hóhérok urára: „De te, aki annyi szörnyűséget kiagyaltál a zsidók ellen, te nem menekülsz meg Isten kezétől. Mi bűneink miatt szenvedünk. Ám ha haragszik is ránk fenyítésül és büntetésképpen az élő Isten egy kis ideig, egyszer újra megkönyörül majd szolgáljain. De te, istentelen, te ne bízd el magad gögödben, s ne táplálj hiú reményeket, amikor kezet emelsz az ég szolgáljaira, mert nem kerülöd el a mindenható és mindent látó Isten ítéletét. Amikor testvéreink elviselték a rövid ideig tartó szenvedést, a mulandó élet ellenében elnyerték Isten szövetségének ígéretét. Te azonban megkapod Isten ítéletekor gögöd méltó büntetését.” (7,31-36)

9. Az Ószövetség az egész emberiségnek előkészítette a megváltását

Az Ábrahámnak adott áldás is ezt hangsúlyozza: „Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked. Nagy néppé teszlek. Megáldalak és nagygyá teszem nevedet s te magad is áldás leszel. Megáldom azokat, akik áldanak téged, de akik átkoznak téged, azokat én is megátkozom. Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.” (Ter12,1-3) Ahogy szaporodnak test szerinti leszármazottai, el kell jönnie ezek közül annak az Egynek, aki az összes nemzetre kiterjeszti majd az isteni áldást, kivonja a sátán hatalmából az összes embert. Istenek ez a célja. Külön tragédia Ábrahám vér szerinti népe számára, hogy már az egyik unokája és annak nemzetsége elszakad az áldottak körétől. Sőt Sára is vesztére adta egyiptomi szolgálóját, hogy az akkori szokásjog szerint Ábrahám mellékfeleségeként Sárának szüljön fiút. 86 éves volt Ábrahám és Sára is, amikor Hágár megszülte Izmaelt. 99 évesek lettek Ábrahámék, amikor Isten megáldotta Sárát, és megszülhette várva várt fiát, Izsákot. Három év múlva el kellett küldenie Ábrahámnak Hágárt és fiát, Izmaelt. Ábrahám mindkét fia hatalmas népek ősei lettek. Isten akarata érvényesült: az ígélet szerinti fiú, Izsák nagyra nőtt nemzetéből, Dávid király házából született meg az a Küldött, akit Isten a világ Megváltójának szánt öröktől fogva. A két Ábrahám-fiú nemzetsége ugyan külön-külön, de egységesen elzárkózik az Istentől öröktől fogva elrendelt Megváltó elfogadásától. Péter főapostol nagyon vigyázott a zsidó hagyományokra, jól megjegyezte Jézus tanítását a szegletkőről, ami nyilvánvalóan róla szóló jövendölés volt: „Az a kő, amelyet az építők elvetettek, szegletkő lett, a botlás köve és a botrány sziklája: Megbotlanak benne, mert nem fogadták el hittel a tanítást, amelyre meghívást kaptak. Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul kiválasztott nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a sötétségből meghívott benneteket csodálatos világosságára. Ti valamikor nem voltatok nép, most Isten népe vagytok; régen nem nyertetek kegyelmet, most pedig irgalomra találtatok.” (1Pét 2,7-10) Ugyanerről szól a következő idézet: „Várjuk reményünk boldog beteljesülését: a nagy Istennek és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövételét, aki önmagát adta értünk, hogy minden gonoszságtól megváltson, meg-

Virrasszatok és imádkozzatok

tisztítson és jótettekkel buzgólkodó, választott népévé tegyen.” (Tit 2,13-14) Ennek az értelmezésnek Jézus gondolkodásában van a gyökere. Maga az tény, hogy Jézus az ószövetségi báránycsatorára tervezte az Újszövetség egyik fontos alapvetését, az „új és örök szövetség megkötését. „Vacsora közben Jézus kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte, s odanyújtotta tanítványainak, ezekkel a szavakkal: Vegyétek és egyétek, ez az én testem. Azután fogta a kelyhet, hálát adott, és ezekkel a szavakkal nyújtotta nekik: Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetségé, amelyet sokakért kiontanak a bűnök bocsánatára.” (Mt 26,26-28) Szent Pál nem volt még tanítvány, nem lehetett ott az utolsó vacsorán, de Jézus a pusztai kiképzésen minden lényeges gondolatot megmagyarázott későbbi apostolának. Ő így emlékszik erre a nagyon fontos eseményre: „Én ugyanis az Úrtól kaptam, amit közöltem is veletek: Urunk Jézus elárulásának éjszakáján fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte, és így szólt: Vegyétek és egyétek, ez az én testem értetek. Ezt tegyétek az én emlékezetemre. Valahányszor ugyanis e kenyeret eszitek, és e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön.” (1Kor 11,23-26)

10. Jahve Szolgájának ószövetségi előképei

Amit eddig tárgyaltunk a szenvedés ószövetségi helyeiről, bizonyosság arról, hogy az Ószövetség is eljut odáig, hogy felfedje: a szenvedés misztérium, szent titok, szent titokzatosság. A további tárgyalás rámutat, hogy vannak az ószövetségi Bibliában olyan helyek, történések, amelyek azt sugallják, hogy a szenvedésben felfedezhető a közbenjáró és megváltó érték. Amikor a zsidók Mózes vezetésével váratlanul megkapták a fáraó engedélyét a kivonulásra, és Isten a Vörös-tengerben száraz utat nyitott népének, ugyanabba a folyosóba betódult a fáraó is egész hadseregével. Az Isten hatalmával visszazúdított hullámtömegben veszttek el. A további vándorlás során az amalekiták serege megtámadta a zsidókat. Mózes megfelelő számú harcost és Józsuét rendelte ellenük. A másnapi harcban vitézül küzdött az első csatáját vívó sereg. Ez azonban nem volt elég a győzelemhez. Mózes felállva a szomszéd hegy alkalmas pontjára imával segítette harcoló népét. Ha felemelte kezét és buzgó imája ég felé szállt, győztes volt a harc. Ha elfáradt a keze és halkult az ima, az amalekiták kerekedtek felül. Végül Mózes két kísérője sziklára ültette vezérüket. Két oldalt mellette állva tartották imára tárt kezét. Izrael győzött az amalekitákon. (Kiv 17) A próféták korában történt: „Fájdalom vesz rajtam erőt, s szívem kesereg bensőmben, mert népem leányának jajszavától hangzik az egész ország. „Hát már nincs az Úr a Sionon? Nincs ott többé Királya? Miért ingereltek haragra faragott képeikkel, az idegen országokból való hiábavalóságokkal? Népem leányának nyomorúsága az én nyomorúságom is; szomorkodom, elfog a rémület. Hát nincs már balzsam Gildádban, nincs ott többé orvos? Miért nem gyógyul be népem leányának sebe?” (Jer, 8,18. 21-22) Azért, mert a zsidók Isten helyett bálványokat imádtak. Sőt, eljött az idő, amikor prófétája, Jeremiás, szülővárosába látogat, ellene is összefognak: „Én meg olyan voltam, mint a szelíd bárány, amelyet vágóhídra hurcolnak; nem tudtam, hogy terveket koholnak ellenem, mondván: Pusztítsuk el a fát, ereje teljében vágjuk ki az élők földjéről, úgyhogy még a nevét se emlegessék többé.” (11,19) Jeremiás úgy jár szülőföldjével, Anatottal, mint Jézus a zsidókkal: segíteni jött, kidobták a nép közösségéből, és nem hagyták addig nyugton Pilátust, amíg ki nem mondta a halálos ítéletet Jézus ellen. Felfeszítve is irgalmat kínált ellenségeinek, de ezt csak a mellette szenvedők vették észre. Csak

Virrasszatok és imádkoztatok

a jobbán szenvedő lator kapott bocsánatot, mert egyedül csak ő kérte. Örök figyelmeztetés ez minden kor minden bűnösének: Isten sokáig vár, de csak a bűnbánó bűnös fog megmenekülni a kárhozattól. Így ír erről Izajás próféta: „Nézzétek, szolgám diadalmaskodik, fönséges lesz és föl-magasztalják, és nagy dicsőségre emelkedik. Amint sokan megborzadtak láttán, – hiszen olyan dicstelennek látszott, és alig volt emberi ábrázata, – úgy fog majd sok nemzet ámulni rajta, és királyok némulnak el színe előtt. Mert olyasmit fognak látni, amelyet még soha nem hirdettek nekik; és olyan dolognak lesznek tanúi, amilyenről addig soha nem hallottak. Bár a mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezettek rá, mégis (Istentől) megvertnek néztük, olyannak, akire lesújtott az Isten, és akit megalázott. Igen, a mi bűneinkért szúrták át, a mi gonoszságainkért törték össze; a mi békességünkért érte utol a büntetés, az ő sebei szereztek nekünk gyógyulást. Mi mindnyájan, mint a juhok, tévelyegtünk, ki-ki a maga útjára tért, és az Úr mégis az ő vállára rakta mindnyájunk gonoszságát. Megkínózták, s ő alázattal elviselte, nem nyitotta ki a száját.” (Iz 52,13-53,4-7a)

11. A szenvedés misztériuma

Isten úgy hajol le bűnökben elsüllyedt egykori gyermekeihez, hogy Fiát adja nemcsak magasba emelő ősminta-oknak, hanem az emberi természet magára öltő, teljességgel embertestvérünké váló Fiúistent teszi meg minden emberi bűnt magára vállaló egyetlen Megváltóvá. Ezt a hihetetlennek tűnő áldozatot nemcsak a zsidó nép tagjai ismerik, hanem másik nemzetek is. A nagy római költő, Vergilius ujjongó bejelentése, hogy Megszületett a Gyermekek, az aranykor ajándékával meglepte a világot.

Íme, betelt az idő, amelyet Cúmae dala jósolt:
Újraszületve az évszázak roppant sora tárul.
Eljön a Szűz ismét, már jön Säturnus uralma,
Már a magasságból küld új ivadékot a mennybolt.
Óvd csak e most születő csecsemőt, Lúcióna, ki majdan
Véget vetve a vaskornak, hoz a földre aranykort

Vergilius: Negyedik Ekloga (Fordította: Lakatos István)

Az első római császár önmagára értelmezte ezt a költői megérzést. Néhány évtized múlva Róma felgyújtása miatt Augustus egyik hóhortos utódját a népharag el akarta űzni Róma éléről, akkor aljas tettét ráfogta Krisztus egyházára, és az egész birodalomban megindította a keresztényüldözést. Ennek egyik velejárója lett a Világ Megváltójának, Jézus Krisztusnak botrányos ábrázolása: a keresztre feszített Megváltót számárfejjel ábrázolták a rómaiak, mondván, aki egy istenemberi méltóságot nem tud megvédeni, azt ilyennek ábrázolhatja a józan és hatalmas római birodalom. 312-ben aztán pontot tett erre a nagyképű és buta vélekedésre a Gondviselés. Az utolsó keresztényüldöző császár, Dioklécián, aki a Római Birodalmat két főcsászárságra osztotta. Az egyik, részt ő kormányozta „augustus” (felséges) címmel, a másikat pedig Maximusra bízta. Mindkét főcsászárságot ismét kettéosztotta, vezetőjét „caesar” címmel tisztelték meg. Dioklécián önként lemondott augustus címéről, és ezzel a másik három főhatalom is megüresedett. A két caesar-fiú, Konstantin és Maxentius maga mellé állította a legendás római hadsereg légióinak egyik és másik részét, és

élet-halál harcra felsorakoztak egymással szemben a római Milvius hídnál. A döntő csata előtti este Konstantinnak egy fényes kereszt tűnt fel az égen. Köréje az volt írva: „In hoc signo vinces!” (Ebben a jelben fogsz győzni). Konstantin apja volt a nyugati caesar, Constans. Édesanyja pedig Ilona volt, aki egy németalföldi kocsmárosnak volt a lánya. Sem a rangja, sem keresztény hite miatt nem lehetett házasságot kötniük, de fiúkat az édesanya, Ilona nevelte. A trónkövetelő fiú tudta, hogy a kereszt a világ Megváltójának a jele. Ezt a zsidók és a pogány rómaiak a gyalázat fájának nézték és mondták. A tömeggé nőtt keresztény család pedig a legnagyobb kincsnek, Jézus világot megváltó áldozati oltárának tartották már akkor is, úgy, mint ma is. Konstantin tehát bízott Jézus Krisztusban, és azonnal leszedette Mars a háború istene jeleit, és helyette harci eszközeikre ráfestették Krisztus keresztjét. A pogány csapat ellen a Szent Kereszt győzött, Jézus áldozati oltárának ettől kezdve diadalmas jele. Ezért olvashatták már Izajásnál a hívő zsidók ezer éve: „Úgy tetszett az Úrnak, hogy összetöri a szenvedéssel. Ha odaadja az életét engesztelő áldozatul: látni fogja utódait, hosszúra nyúlik élete, és teljesül általa az Úr akarata. Majd ha véget ér lelkének gyötrelme, látni fogja a világosságot, és meglelégedés tölti el. Szenvetésével sokakat megigazultakká tesz szolgám, mivel gonoszságait magára vállalta. Ezért osztályrészül sokakat adok neki, és a hatalmasok lesznek a zsákmánya, amiért életét halálra adta, és a gonosztevők közé sorolták, noha sokak vétkeit hordozta, és közben imádkozott a bűnösökért”. (Iz 53,10-12) „Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalmak férfija, aki tudta, mi a szenvedés. Bár a mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezettek rá, mégis (Istentől) megvertnek néztük, olyanak, akikre lesújtott az Isten, és akit megalázott.” (53,3-4)

12. Egészen új típusú gondolkodás a Szenvedésről

Mindabból, amit eddig a szenvedésről elmondtunk, csak arra következtethetünk, hogy a megváltás az ördögi fogságból emberi erővel lehetetlen. Nem azért, mert Isten ereje korlátozott lenne, és a sátán kinőtte magát Isten egyenrangú ellenségévé. Isten örök és végtelen ereje értelmességben, mindenhatóságban meg sem közelíthető semmilyen teremtmény részéről. Az ördög hazugsága nyomán az ember Istent legnagyobb mélységében bántotta meg. Isten végtelen szerető Atyának mutatkozott és bizonyult az ember iránt teremtményei közül. A látható világ legmagasabb rendű teremtményévé tette, de már kezdettől fogva a mennyország örökösévé fogadta. A lelkéhez ezért teremtette hozzá azonnal a megszentelő kegyelmet. Megtette a föld és minden rajta lévő érték urává. A földi élet értékeit úgy adta neki, hogy szabadon tudja ajándékozni elsősorban a házastársának, majd kettejük közös szeretet-gyümölcseinek, a gyermekeiknek. Megparancsolta nekik, hogy mindenüket osszák meg másokkal is: ahogyan Isten teszi: Mindent közreműködtet azok javára, akiket-amiket alkotott. „Szeretet az Isten, és aki kitart a szeretetben, az az Istenben marad, s az Isten is benne marad.” (1Jn 4,16) Isten úgy rendelkezett, hogy az emberpárok legféltebb kincse a gyermekük legyen, ezért megadta nekik, azt a lehetőséget is, hogy amikor szerelmük gyümölcseként gyermekeik testi létét elindítják, Isten nemcsak azonnal megteremti hozzá az éltető lelket, felruházva az értelemmel és akarattal, hanem mintegy jogos örökséget, jussot, azonnal megadja lelkükbe a megszentelő kegyelmet is. Ezzel minden új magzatot gyermekévé fogadott. Elkészítette számukra a helyet a mennyországban is. (Mt 25,34) A mennyei élet tehát eredeti ajándék volt. Ennek a mennyi boldogságnak pedig olyan intenzitást biztosított az Isten, amennyit az ember földre lépésétől földi élete végéig mások boldogításával kiérdemelt. Isten azt is örök ajándékkul szánta az embereknek, hogy egyszülött Fiával minden teremtmény közül az emberi nem természetét vetette fel, hogy így az ő emberi természetéből a lelke legyen minden emberi lélek és minden angyal őstípusa, emberi teste pedig minden anyagi lété. Ezért az ősbűn iszonyatos sértés volt Isten végtelen szeretete ellen, amit akármivel nem lehetett jóvátenni. Az emberek lépésről lépésre távolodtak Istentől. A bűn szomorú krónikája lett az emberi sors. Ezért nem kell szörnyülködnünk,

amikor az Ószövetséget böngésszük, és keressük: mi az a megváltás? Ki fizet váltságdíjat? Mennyit? Kinek? Nem Isten fizet, nem ő a károkozó. Az ördög, minden bűn kezdeményezője, nem akar jóvátenni semmit, nem ismeri a szeretet fogalmát. Az isteni igazságosság egyenértékű jóvátételt követel. Ezt csak ember adhatja önmagáért vagy nemzetéért. Csak olyan ember adhatja, akinek nagyobb tekintélye, méltósága van, mint amit az emberség jelent. Tehát a mi megfizető Jóakarónk csak Istenember lehet. Ő a Fiú, aki mindig a házban marad, hiszen isteni születése ezt garantálja. Vállalnia kell, hogy olyan lesz, mint akit mégis elüldöznek, hogy ennek eltűrése, vállalása méltó fizetség legyen az isteni Igazságosságnak a sértésekért. A világ legelső szülöttje, Kain, kicsalja öccsét, Ábelt az apai házból és odakint agyon veri. A Fiú önként száll le az égből, kiszolgáltatja magát a gonosz öldöklőknek. Ezt a parancsot adja a tanítványainak is: „Senki sem szeret jobban, mint aki életét adja barátaiért”. (Jn 15,13) „Ezt a parancsot adom nektek: szeressétek egymást.” (17) Az akkori hivatalos zsidó vezetők nem értették meg. A pogány népek vezetői még gyűlölték Jézust, ennek jeléül üldözték és százával ölték a tanítványait. Akkor kezdték megszeretni, amikor már visszament Atyjához.

13. Jézus, a Fájdalmak embere

Üdvözítőnk Atyjának engedelmeskedve Dávid király füle hallására mondta a mennyben: „Te nem kívánsz véres- vagy ételáldozatot, de megnyitottad fülem a hallásra. Nem követelsz égő- és engesztelő áldozatot, így szólok hát hozzád: Lásd, itt vagyok! A könyvtekericsben rólam írták, hogy teljesítem akaratom. Parancsod, Istenem, örömmel tölti el szívemet”. (Zsolt 40,7-9) Ez a válasz a végtelen Szeretetnek földre küldő parancsára, az emberiség megváltására. Ezer év múlva aztán elérkezett az idő, hogy az Ige testté legyen: „Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Ő volt kezdetben Istennél. Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága. A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel. Az Ige volt az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít. A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ. A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek”. (1,1-5. 9-12) Mivel pedig az Ige Isten volt, együtt élvezhette a végtelen nagy isteni Szeretetet az Atyával és a Szentlélekkel, most, hogy emberré lett, meg akarta ízlelni, milyen az az édesanyás szeretet, amely ilyen külön legesen nyilvánul meg: nemcsak adja a szeretet gyönyörű tényeit, de a legszebb szeretet tényeként testével, lelkével burkolja be önmagába a szinte láthatatlan magzatot. Ezt a boldog magzati és csecsemő létet kérte és vette igénybe azért a megfizethetetlen sok jóért, amit az emberiségnek nyújtott megváltói szolgálatával. Amikor elkezdte három éves nyilvános messiási működését, legfőbb tevékenysége a tanítás és a gyógyítás lett. A tanítás nem mások munkájának bírálata volt, hanem az ószövetségi Szentírás felhasználása, az írástudói túlzások javítása és a magyarázatok segítségével a hallgatók számára minél érthetőbbé tétele.”Bizony, bizony mondom neked, arról beszélünk, amit tudunk, s arról tanúskodunk, amit láttunk, mégsem fogadjátok el tanúságtételünket. Ha földi dolgokról beszélek, s azt sem hiszitek, hogy fogjátok hinni, ha majd mennyei dolgokról beszélek. Senki sem ment föl a mennybe, csak aki alászállt a mennyből: az Emberfia, aki a mennybe van.” (Jn 3,1-13) A tanítása közvetlen tudást közöl, hisz Isteni Személy, aki emberi eszével is mindent tud, ami a messiási küldetésével összefügg. Az Anya-

szentegyház tanítja, hogy Jézus emberi lelke és emberi értelme megteremtése pillanatától birtokolta a boldogító Istenlátást is. Emberi lelke minden emberi szenvedésre érzékenyen reagált. A két idősebb vak férfit szemmel tartotta már a tizenkét éve vérfolyásos asszony meggyógyulásakor, maga után vonzotta Jairus házába, amikor feltámasztotta halottaiból a kislányt, megvárta, hogy merjék kérni látásuk visszaadását. (Mt 9,18-31) Gyászolja Keresztelő Jánost (14,13), megszanja a tízezres tömeg betegeit (14), jól lakatja az éhes tábor a csodálatos kenyérszaporítással. Amikor jó barátja, Lázár megbetegedett nem mehetett meggyógyítani, mert nagyobb csodával kellett visszahoznia a sírból negyednapos halottként. Nemcsak Lázár húgai, hanem mások is megbotránkoztak ezen. Jézus azonban engedelmes volt mindhalálig, a kereszthalálig.

14. Jézus legyőzött minden szenvedést

Érdekes problémának tűnt számomra fiatal koromban Keresztelő János a nagy böjtölő, a tudatos messiási előfutár, aki harminc éves koráig szigorú aszkéta életet élt, és akit nem ragadott meg az emberek iránta tanúsított nagybecsülése. Elhárította a felajánlott, megelőlegezett messiási címet. Különösen Szent János apostol és evangélista bámulta őt prófétaiküldetéséért, ahogy kemény alázattal tett többször is vallomást: Nem én vagyok a Messiás! Amikor a Szentháromság első megnyilatkozása végképpen igazolta Jézust előfutára előtt, a negyvennapos böjt és a sátán három síkon is merész kísértése után visszasétált János működési helyére, első tanítványait éppen az ő rajongói közül választotta. Az útjaik aztán szétváltak. Keresztelő Szent János hamarosan Heródes Agrippa börtönébe került, és egy nagyravágyó asszony bosszújaként Heródes börtönében lelte halálát. Előtte azonban még kapott tanítványai látogatása kapcsán egy csodálatos krisztusi dicséretet. Ennek első fele János küldetésének abszolút biztos jóváhagyása volt: „Menjetek és adjátok tudtul Jánosnak, amit hallotok és láttok: Vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak feltámadnak, a szegényeknek pedig hirdetik az evangéliumot. Boldog, aki nem botránkozik rajtam. Amikor azok (János tanítványai) elmentek, Jézus Jánosról kezdett beszélni a tömegnek: Mit mentetek ki látni a pusztába? Széltől lengetett nádat? Vagy mit mentetek ki látni? Finom ruhába öltözött embert? Aki finom ruhában jár, királyi palotában lakik. Miért mentetek ki? Prófétát látni. Igen, mondom nektek, prófétánál is nagyobb. Ő az, akiről az Írás szól: Nézd, íme, elküldöm követemet előtted, hogy előkészítse utadat. Bizony mondom nektek: asszonyok születői közt nem született nagyobb Keresztelő Jánosnál. De aki a mennyek országában a legkisebb, az nagyobb nála. A mennyek országa Keresztelő János idejétől mindmáig erőszakot szenved, az erőszakosok szerzik meg. A próféták és a törvény mind ezt jövendölték. S ha tudni akarjátok, ő Illés, akinek el kell jönnie”. (Mt 11,4-15) Jézus az igazságot mondja, hogy nemcsak Ő, hanem mindenki, aki hisz őbenne, nagyobb Keresztelő Jánosnál. Ezt az egész Ószövetségnek is tudomásul kell vennie. Érti azt is, hogy János okosan ítéli meg küldetését: Ő nagyobb Mózesnél, Dávidnál, Illésnél is: de ezek mind egy egészen egyedi elbírálás szerint ítélandók: igen fontos

Virrasszatok és imádkozzatok

előkészítője mindegyikük a messiási országnak, de annak még nem tagjai. Jézus csak az utolsó vacsorán köti meg az „új és örök szövetséget a saját vérében.” (Lk 22,20) Másnap mindenkiért meghal, aki hisz neki és megkeresztelkedik a Szentháromság nevében, az azonnal tagja lesz Jézus érdemeiért az Isten új és örök országának. Csak Jézus édesanyja, a Boldogságos Szűz Mária kivétel: Ő Fia érdemeiért lelke teremtésének pillanatában előre megkapta a megszentelő kegyelmet, de neki is Fia miatt adatott ez a kiváltság (előre kiváltott, megváltott). Fia megtestesülése pillanatában neki ezt már tétélesen ki kell mondania: „íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint.” (Lk 1,28-38) Keresztelő Szent János az Ószövetség legnagyobbja, mert szigorú felkészülése és előfutári érdemein kívül hat hónapos magzati korban ő is megkapta Jézustól a megszentelő kegyelmet Mária látogatása alkalmával, amit az anyaméhben örömtáncával jelzett, és édesanyja kegyelemtől megvilágosított szavai is ezt igazolják. Rajta kívül ilyen kegyelmet sem kapott senki az Ószövetség idején. (1,39-45)

15. Jézus legyőzött minden szenvedést

Jézus tanítványokat választott, hogy készítsék elő az útjait, és megadta nekik is a szükséges hatalmat a legfontosabb segítségékhöz: „Ezt a tizenketőt küldte Jézus (Mt 10,2-4) A pogányokhoz vivő utakra ne térjetekek rá, a szamáriaiak városaiba ne menjetekek be! Forduljatekek inkább Izrael házáának elveszett juhaihoz! Menjetekek és hirdessétekek: Közel van a mennyek országa! A betegeteket gyógyítsatekek meg, a halottakakat támasszatekek fel, a leprásokat tisztítsatekek meg, ördögöket űzzetekek ki! Ingyen kaptatekek, ingyen is adjatekek”. (5-8) A szenvedésekeknek minden testi és lelki fajtáját nem csak személyesen gyógyítja, hanem a frissen választott tanítványainak hatalmat ad át erre is. Előre jelzi ezzel, hogy küldetése végső győzelme a hatalmas szeretetéből forraszik. Előre jelzi, hogy mint az Úr Szolgája minden adósságunkat kizárólag Ő veszi magára, hogy ezzel kiváltson, megváltson bennünket. „Bár a mi betegsegeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezetekek rá, mégis (Istentől) megvertenekek néztük, olyannak, akire lesújtott Isten, és akit megalázzott”. (Iz 53,4) Máté ezt formálisan is megerősíti, megőrzi evangéliumában: „Amikor beesteledett, sok ördögtől megszállt embert vittekek hozz. Szavával kiűzte a gonosz lelkeket, és mind meggyógyította a betegeteket, hogy beteljesedjen Izajás jövendölése: Magára vállalta bajainkat és hordozta betegsegeinket”. (Mt 8,16-17) A tanítványainak mennybemenetele után is biztosította ezt a hatalmat: Péter a templom Ékes kapujában meggyógyított egy béna lábú férfit. A csodálkozó tömegnek Péter nyíltan megmondta, hogy ezt ő az Úr Jézus erejével művelte rajta. (ApCsel 3)

Jézus boldogító lehetőségnek láttatja a szenvedést.

Jézus meghalt értünk, és a megváltás érvényes bizonyítékaként harmadnapra feltámadt ebből a halálból. A halált ezek után nem szüntete meg, csak a világ végén oldja fel az Isten atyja törvényét, amelyet az ősbűn elkövetése után rendelt el. Akkor az üdvözültekek a lelkükkel egyesült feltámadt testüket viszik magukkal a mennyországba, a kárhozott leltekek pedig a feltámadt testüket a kárhozatba viszik magukkal. Az élet és halál ura egyedül Isten. Jézus ezt a tényt, és a halálra való készenlét szükségességét

két akkoriban történt váratlan eseménnyel világította meg. A római helytartó a jeruzsálemi templomban váratlan rohammal megöletett áldozat bemutatása közben néhány galileai zsidót. A másik eset pedig a siloámi torony váratlan ledőlése volt. Tizennyolc ember halt meg hirtelen. (Lk 13,1-5) Isten vigasztalása enyhít az igazak szomorúságán. Jézus is éppen akkor érkezett Naimba, amikor egy özvegyasszony egyetlen fiát kísérték a temetőbe. Vigasztalása a föltámasztás volt. (Lk 7,11-17) Jairust és feleségét tizenkét éves leányuk feltámasztásával vigasztalta meg. (8,49-56) Jézus a végső vigasztalást szolgálai javára írta le: „Ezek a nagy szorongatásból jöttek, ruhájukat fehérre mosták a Bárány vérében. Ezért állnak Isten trónja előtt, s szolgálnak neki a templomában. A trónon ülő közöttük lakozik. Nem éheznek, nem szomjaznak többé, a nap nem égeti többé őket, sem más fajta hőség, mert a Bárány, aki a trón közepén áll, legelteti és élő vizek forrásához tereli őket, az Isten pedig letöröl a szemükről minden könnyet”. (Jel 7,14-17) „Letöröl szemükről minden könnyet. Nem lesz többé sem halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fáradtság, mert az elsők elmúltak.” (21,4) Lázár mellett szólt Jézus: „Ez a betegség nem okozza halálát, hanem Isten dicsőségére lesz, hogy megdicsőüljön általa az Isten Fia”. (Jn 11,4)

16. Az *Emberfia szenvedése*

Az Ó- és az Újszövetség szövegeiből igyekeztem a szenvedésről minden isteni megnyilatkozást összegyűjteni. Az Ószövetség embere nehezen értette meg a szenvedést, mert ezekben a megállapításokban elsődlegesen a bűnök büntetését látta. A titok lassan kezdett megvilágosodni: a szenvedés a bűn miatt jött a világra, ezért a bűnökért kellett szenvednie az emberiségnek. A bűnököt emberi erővel megszüntetni nem lehet, az ember semmivel nem kényszerítheti Istent, hogy ezt megtegye. Ha az összes ember egy akarattal vezekelve szenvedne, akkor sem kapná meg bűnei bocsánatát. Az Isten bántása csak a vele egyenrangú személyengesztelő cselekedetével nyerhet bocsánatot. Még az Istentől rendelt ószövetségi áldozatok sem töröltek el egyetlen bűnt sem: „Te nem kívánsz véres vagy ételáldozatot, de megnyitottad fülem a hallásra. Nem követelsz égő- és engesztelő áldozatot, így szólok hát hozzád: Lásd, itt vagyok. A könyvtekercsben rólam írták, hogy teljesítsem akaratom. Parancsod, Istenem, örömmel tölti el szívemet.” (Zsolt 40,7-9) Ezer évvel megtestesülése előtt így beszélgetett a Fiúisten Atyjával a mennyországban. Az Úr akarta, hogy ezt a beszédet hallja Dávid a nemes ős és tanulja meg a világtörténelem, hogy a megígért Megváltó lejött a földre, mert isteni Személye, emberteste szenvedésével és halálával meg tudja fizetni az isteni igazságosságnak a nagy tartozást. Amikor egy zalai falu plébánosként a húsvéti áldoztatás során beléptem egyik filiám harangláb mellett épült házába, közel háromezer éves hittal találtam magam szemben. Idős asszony fogad, és majdnem teljesen süket és vak édesanyja fülébe kiáltotta bele: Megjött a plébános úr! Erre fekete ruhák közül egy szívből jövő erős, hitvalló könyörgés-özön kezdett áradni: „Dávid Fia, könyörülj rajtam!” (Mt 20,30) A két jerikói vak és az idős asszony hite erős forrásként táplálja bennem szüleim drága hitét és szeretetét, amíg az egykor nagy hitű Európa hite hamvadni látszik. A bűnökért járó szenvedés váltságdíjat Megváltó Jézusunk az isteni igazságosságnak egyedül fizette meg az egész emberiség nevében, ahogy már Izajás próféta is megmondta: „Magam tapostam a sajtót, népemből senki sem volt velem.” (Iz 63,3) „Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalmak férfia, aki tudta, mi a szenvedés; olyan, aki elől iszonyattal el-takarjuk arcunkat, megvetett, akit bizony nem becsültünk sokra. Bár a mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezédtek rá, mégis Istentől

megvertnek néztük, olyannak, akire lesújtott az Isten, és akit megalázott” (53,3-4) Egy holdkóros fiú édesapja Jézushoz könyörög a fiáért: „Uram, könyörülj fiamon! Holdkóros szegény és sokat szenved. Hol tűzbe esik, hol meg vízbe. Elhoztam tanítványaidhoz, de ők nem tudták meggyógyítani. Jézus így válaszolt: Hitelen és romlott nemzedék! Meddig kell még veletek maradnom? Meddig tűrjelek benneteket? Hozzátok ide! Jézus ráparancsolt s az ördög kiment belőle. A gyerek azonnal meggyógyult”. (Mt 17,15-18) Jézus a hitelenség és romlottság miatt szenved. Szennved, mert az emberek „vipérák fajzatai”, alattomos, mérges kígyók (12,34). Övéi nem fogadták be: (Jn 1,11), pedig Mózesnél sokkal fontosabb küldötte volt Jézus, az Atya Egyszülötte.

17. Az agónia I.

Jézus megkezdte megváltói szenvedéseit. Azokat a gyötrelmeket, amelyeket nem ragyog be egy csipet érzékelhető boldogság sem. Elérkezett annak az ideje, amikor a csalódások előfutamai a fizikai és lelki fájdalmak vigasztalanul ömlő árvizének. A szenvedés hetét a Betfagétól induló felvonulás nyitotta meg (Betfagé arám fügeháza, fügét termő hely. Kis helység, tanya Jeruzsálem közelében, az Olajfák hegyének keleti lejtőjén (Mk 11,1; Mt 21,1; Lk 19,29) Az evangéliumok Jézus jeruzsálemi bevonulásának leírásakor említik Betániával együtt.) Két tanítványt küldött az erdőszélre, hogy az öröktől fogva odarendelt szamárcsikót hozzák el. A királyok lóháton, de legalább öszvéren ülve vonultak harcba is, ünnepelni is. Jézus nem vett fel díszruhát, nem is volt ilyen öltözéke, és egy akart lenni a sok ezer között. Mindenki, tudta, hogy ezt a ruhát az Édesanyja varrta fia messiási dísz köntösének. Felült a szamárcsikóra, „amelyen még nem ült ember”. (Lk 19,30) Ez azt jelentette, hogy nem volt betanítva az ember hordozására, de azt is, hogy nem állt még senki emberfia szolgálatában. Ez a nap ünnepélyes bevonulás Jeruzsálembe, nagy ünnepként indult. A nép rohant, hogy részt vehessen JÉZUS dicsőségében. Mindenki kezében friss zöld pálmaág, vagy bimbós, virágos gallyak. Amikor pedig átértek az Olajfák-hegyén, a nép mondani, énekelni, harsogni kezdte: „Áldott az Úr nevében érkező király!” „Békesség a mennyben és dicsőség a magasságban!” (38) „A tömegből néhány farizeus azt mondta neki: Mester, hallgattasd el tanítványaidat! Mondom nektek, felelte, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak megszólalni.” (39-40) Jézus amint leérkezett a hegy jó kilátást nyújtó tisztásához, megállt. Nézte a várost és megsiratta: „Bárcsak te is felismeréd – mondta – legalább ezen a napon, ami békeségedre volna. De el van rejtve szemed elől. Jönnek napok, amikor sánccal vesz körül ellenséged, bekerít, és mindenfelől ostromol. Eltipornak gyermekeiddel együtt, akik falaid közt élnek, és nem hagynak enned követ kövön. mert nem ismerted föl látogatásod idejét”. (42-44) Amint beérkeztek a városba, Jézus „bement a templomba, és kiűzte onnan a kereskedőket. Írva van, mondta nekik, házam az imádság háza, ti pedig rablók barlangjává tettétek.” (45-46) A szenvedtetés legszörnyűbb szakaszának kezdetéig minden nap bement a templomba és ott tanította a jámbor embereket. Itt még adatott számára némi vigasz, hogy vannak, akik igénylik okosságát és szeretetét. Jézus pe-

dig így fogalmazza meg helyzetét: „Elérkezett az óra, amikor megdicsőül az Emberfia. Bizony, bizony mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földre és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz. Aki szereti életét, elveszíti, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti az örök életre. Aki nekem szolgál, az engem kövessen, s ahol én vagyok, ott lesz a szolgálám is. Aki nekem szolgál, azt megtiszteli az Atya. Megrendült a lelkem. Mit is mondjak: Atyám, szabadíts meg ettől az órától? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem. Atyám, dicsőítsd meg nevedet! Erre szózat hallatszott az égből: Megdicsőítettem, és ezután is megdicsőítem. A nép, amely ott ácsorgott, ennek hallatára azt gondolta: hogy mennydörgött. Mások így vélekedtek: Angyal beszélt vele. Jézus megmagyarázta nekik: Nem miattam hallatszott ez a szózat, hanem miattatok. Ítélet van most a világon. Most vetik ki ennek a világnak a fejedelmét. Én meg, ha majd felmagasztaltatom a földről, mindeneket magamhoz vonzok. Ezt azért mondta, hogy jelezze: milyen halállal hal meg. Amíg veletek van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiai legyetek. Ezeket mondta Jézus, azután elment, és többé nem mutatkozott.” (Jn 12,23-36)

18. Az agónia II.

Jézus tele van gyötrellemmel. A virágvasárnapi bevonulás Jeruzsálembe a lelkes ünneplés ellenére is sok szenvedést rejt az Úr szívébe. A hozsannázó hívők szíve tele nagy reménnyel: JÉZUS most megmutatja az egész világnak, a múltból és jövőből álló emberi történelemnek azt a dicsőséget, amit az Atya ígért neki a világ teremtésekor: Fiam, vedd majd istenséged mellé második természetednek az emberi természetet. Ezt majd hozzákapcsolod Isteni személyed főisége alatt istenségeddel, és így te leszel az isteni ragyogás a teremtendő emberi lelkeken és angyali természetben, mint ős-típus, emberi tested pedig a mérhetetlen csillagvilág anyagának ős-típusa. Amikor pedig ténylegesen megtestesülsz, az egész világ összegyűlik és örömmámorban köszönti ős típusát. Ezt az emberek őslázadása, ősbűne megakadályozta. Az örömnégy pásztornak ünnepe lett a vétektől mentes mennyei angyalok seregén kívül. Mert a bűn által Istennel szembefordított embereket előbb újra Isten gyermekeivé kell tenni, az pedig a Te nagylelkű szenvedésed után válik lehetségessé. Ez az ünnep pedig még nem az egész emberiség általános hódolatát jeleníti meg. A tömegben alig észrevehető néhány zsidó vezető farizeus ijedten furakodik melléd: Uram, ne engedd e hangos hozsannázást, mert a római őrség nyakunkra zúdulhat a fellegvárból! Pedig milyen gyönyörű élmény lenne itt most elénekelni Dávid király költeményét, a 110. zsoltárt: „Azt mondta az Úr az én Uramnak: Ülj jobbomra, és minden ellenségedet lábad elé teszem számolyul! Az Úr kinyújtja hatalmas jogarod Sionból, uralkodj ellenségeid közepette! Születésed óta tiéd a királyi méltóság a szent hegyen, anyád méhétől kezdve, ifjúságod hajnala óta. Az Úr megesküdött, és nem bánja meg: Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint”. (Zsolt 110,1-4) Ám ehelyett az ezer éves himnusz helyett csak Szent János evangélista írása kerülhetett ide a zsoltár közepére: „Jóllehet ennyi csodát tett a szemük láttára, mégsem hittek benne. Így beteljesedett Izajás próféta jövendölése. Uram, ki hitt a szavunknak, és az Úr ereje ki előtt vált nyilvánvalóvá?” (Iz 53,1) Nem tudtak hinni, amint Izajás ezt is megjövendölte: Szemüket elvakította, szívüket megkeményítette, hogy ne lássanak a szemükkel, és ne értsenek a szívükkel, nehogy megtérjenek, és meggyógyítsam őket.” (Iz 6,10) Ennek ellenére „még a tanács tagjai közül is sokan hittek benne, de a farizeusok miatt nem vallották be, nehogy kizárják őket a zsinagógából”.

(Jn 12,37-42) János evangéliuma igen sok fontos tanítást közöl a Mestertől az utolsó vacsora keretében (13-17 fejezet), csak az Eukarisztiáról nem beszél. Az első esemény nála a tanítványok lábának megmosása. Az Úr és Isten Jézus megteszi azt, amit előbb Simon farizeus nem tett meg Jézussal, mert az a rabszolgák dolga volt. Jézus ezzel arra tanítja apostolait, hogy Isten nemcsak a mérhetetlen csillagvilágot és mennyországot teremt, fenntart és igazgat, hanem az egyszerű nép fiainak poros lábát is megmossa. Miért tette? Mert be akarta vésni apostolai memóriájába, hogy minden emberen gyakorolniuk kell a szeretet parancsát, haszon nélkül is. Tanítja a nagy igazságokat, mert azokat csorbíthatlanul vallaniuk kell egész földi életükben. Az önzetlen szeretet a földi élet egyetlen nagy lehetősége, hogy kincset gyűjtsünk a mennyországra, az örök életre. Ezért az Úr a zsidóknak fogalmazott felebaráti szeretet-parancsot. „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” felemeli. „Szeressétek egymást, ahogyan én, szeretlek titeket!” (Jn 13,34)

19. Az agónia III.

A búcsúzó Jézus gondolja, hogy vajon a krisztusi tanítás alapjait jobban értik-e apostolai, mint a kezdet kezdetén, amikor meghívta őket? Ezért a búcsúzás alkalmával az igazság és a szeretet a vacsorai beszélgetés fő-témája. A felebaráti szeretet krisztusi újrafogalmazása azzal kap végleges hangsúlyt, hogy saját megváltó szenvedését idézi: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért.” (Jn 15,13) Aztán megismétli több ízben az Atya szeretetét, amelyet már működése kezdetén így fogalmazott meg Nikodémusnak: „Úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen”. (Jn 3,16) A szeretetnek erőforrása az Atya. Különlegesen fájdalmas, hogy a tökéletes szeretetét nem értik még azok sem, akik abban részesültek. Péter apostol kapta a legnagyobb kitüntetést: ő lesz Jézus jövőző Egyházának a sziklaalapja. Neki adta bizalmas kinyilatkoztatását az Isten atya, ő kapja meg a mennyország kulcsait, valamint a bűnök feloldozására a főhatalmat. Mert annyira szereti Jézust, hogy meg akarja menteni a szenvedésektől, próbálja visszatartani. Jézusnak meg kell őt feddenie ezért. (Mt 16,16-23) Ha ez nem lehetséges, akkor követi a halálba: „Miért ne követhetnék már most? Életemet adom érted. Jézus leintette: Életedet adod értem? Bizony, bizony mondom neked: Mire megszólal a kakas, háromszor megtagadsz”. (Jn 13,37-38) A vacsora alatt Jézus fájó szívvel arra gondolt, hogy az emberek bűneinek bocsánatáért vállalnia kellett a megváltó szenvedéseket. Irántunk való szeretetből teszi meg, de hogy ezt az egyik apostolának pénzéhes árulása teszi lehetővé, csak fájdalommal tudja elviselni: „E szavak után Jézusnak mélyen megrendült a lelke, s megerősítette: Bizony, mondom nektek: Egyikőtök elárul”. Erre a tanítványok egymásra néztek, mert nem tudták, melyikükről mondta. A tanítványok közül az egyik, akit kedvelt Jézus, az asztalnál Jézus mellett ült. Simon Péter intett neki és kérte: Kérdezd meg, kiről beszél? Erre Jézus keblére hajolt és megkérdezte: Uram, ki az? Jézus így felelt: Az, akinek a bemártott falatot adom. Ezzel bemártotta a falatot, fogta, és az áruló Júdásnak nyújtotta, az iskarióti Simon fiának. A falat után rögtön belészállt a sátán. Jézus csak ennyit mondott neki: Amit tenni akarsz, tedd meg mielőbb! De az asztalnál ülők közül senki sem értette, miért mondta neki”. (21-28) Jézust bántja, hogy tanítványait gyűlöli a világ. Erről így beszélt nekik: „Ha gyűlöl majd

benneteket a világ, gondoljatok arra, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. Ha a világból valók volnátok, mint övéit szeretne benneteket a világ. De mert nem vagytok a világból valók, hanem kiválasztottalak benneteket a világból, gyűlöl benneteket a világ. Gondoljatok a tőlem kapott tanításra: Nem nagyobb a szolga uránál. Ha tehát engem üldöztek, titeket is üldözni fognak. Ha az én tanításomat megtartották, a tieteket is megtartják. S ezt mind az én nevemért teszik veletek, mert nem ismerik azt, aki küldött engem. Ha nem jöttem és nem tanítottam volna őket, nem volna bűnük. De így sincs mentségük bűneikre. Aki engem gyűlöl, Atyámat is gyűlöli. Ha nem vittem volna végbe olyan tetteket közöttük, amelyeneket senki más nem vitt végbe, nem volna bűnük. De látták ezeket, és mégis gyűlölnék engem is. Atyámat is. Mert teljesednie kell a törvényükben olvasható jövendölésnek: Ok nélkül gyűlölte. Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam. Tegyetek ti is tanúságot rólam!” (Jn 15,18-27)

20. Az agónia IV.

„Ne legyen nyugtalan a szívetek! Higgyetek az Istenben, és bennem is higgyetek!” (Jn 14,1) Jézus tudja, hogy apostolai nem értik mi történik körülöttük. Jézus egész nyilvános működése alatt hangoztatta, hogy nem magától jött a földre, hanem az Atya Isten küldte, hogy váltsa meg a világot, az összes ember nevében fizesse meg a világtörténelem múltjában élt emberek bűneiért járó büntetéseket. Nemcsak a már megtörtént sértésekért kellett fizetnie az összegyűlt emberi bűn-adósságot, hanem az akkori jelenért, sőt a világ végéig tartó emberi nagy és kis bűnökért is. Az apostolok ismerték az Ószövetség egyéni és közösségi bűneinek egy részét (ősbűn, vízözön, Babel, Szodoma és Gomorra, Kánaán hét népe, Izrael és Júda pusztulása). Hallottak Jézustól a szívtelen gazdaggal kapcsolatosan a pokol borzalmairól. Hallottak arról is, hogy aki bűnbánatot tartott ebben az időszakban, annak előre beszámította Isten a Megváltó szenvedéseit, és hogy a feltámadása után vele együtt mennek a mennyországba. „Higgyetek az Istenben! Higgyetek bennem is!” Jézus az Atya ígérete szerint jött el. Fölkészült a szenvedésre és a halálra. Elmondta az erre vonatkozó három próféciáját, bár nem igazán hittek ezekben, de Jézus kéri újra: Bennem is higgyetek. Higgyétek, hogy most én nem tűnök el a világtörténelemből, nem hagyalak benneteket cserben. „Atyám házában sok hely van, ha nem így volna, megmondtam volna nektek. Azért megyek el, hogy helyet készítssek nektek. Ha aztán elmegyek, és helyet készítek nektek, újra eljövök, és magammal viszlek benneteket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok. Hisz ismeritek oda az utat, ahová megyek”. (2-4) A hallgatók számára itt a hit feltételei nem elég tiszták, ketten is jelentkeznek kérdéssel: „Uram, nem tudjuk, hová mégy, hát hogyan ismerhetnénk az utat? – kérdezte Tamás. Én vagyok az út, az igazság és az élet – válaszolta Jézus. Senki sem juthat el az Atyához, csak általam. Ha engem ismernétek, Atyámat is ismernétek, de mostantól fogva ismeritek és látjátok”. (5-7) „Erre Fülöp kérte: Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, s az elég lesz nekünk. Már oly régóta veletek vagyok, felelte Jézus, és nem ismersz, Fülöp? Aki engem látott, az Atyát is látta. Hogy mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát? Nem hiszed, hogy én az Atyában vagyok, s az Atya énbennem? A szavakat, amelyeket hozzátok intézek, nem magamtól mondom, s a tetteket is az Atya viszi végbe, aki bennem van. Higgyétek, hogy én az Atyá-

ban vagyok s az Atya bennem. Ha másképpen nem, legalább a tetteimért higgyétek”. (8-11) Ezek után Jézus megígéri tanítványainak a Szentlelket: „Ha szerettek, tartsátok meg parancsaimat, én meg majd kérem az Atyát, és más vigasztalót a nektek: az Igazság Lelkét, aki örökké veletek marad. A világ nem kaphatja meg, mert nem látja, és nem ismeri. De ti ismeritek, mert bennetek van, és bennetek marad”. (15-18) „A Vigasztaló, a Szentlélek, akit majd a nevében küld az Atya, megtanít benneteket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek”. (26) Még egy igen fontos közlése van akkor hozzánk: „Én vagyok az igazi szőlőtő, s Atyám szőlőműves. Minden szőlővesszőt, amely nem hoz gyümölcsöt, lemetsz rólam, azt pedig, amely terem, megtisztítja, hogy még többet teremjen. Ti már tiszták vagytok tanítás által, amelyet hirdettem nektek. Maradjatok hát bennem, s akkor én is bennetek maradok. Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendelvelek, hogy menjetek, teremjete gyümölcsöt, maradandó gyümölcsöt”. (15,1-4. 16) Ez a maradandó gyümölcs az önzetlen szeretetszolgálat. „Ezt a parancsot adom nektek: szeressétek egymást!” (17)

21. *Az utolsó vacsora az Ószövetség befejezése, az Újszövetség megkötése*

Izrael fiai négyszázharminc évig éltek Egyiptomban. Ez alatt az idő alatt Izrael, Ábrahám Jákob nevű unokája és hetventagú családja gyarapodott. A hadra fogható férfiak mintegy hatszázezren voltak. Ebben az utolsó időben Ábrahám, Izsák és Jákob Istene engedte, hogy a fáraó kemény kézzel bánják velük. Így könnyebben elszakadtak a gazdag Egyiptomtól, ahol rabszolgaként kezelték őket. Isten kilenc kemény csapással sújtotta Egyiptomot, hogy a fáraót engedelmességre szorítsa. A tizedik csapás volt a kényszerítő erő. A tavasi hónap, amelyet előbb Abib-nak (kalász) neveztek, évkezdő hónap volt. 10-én egy egyéves, hibátlan hímbárányt vett a család. 14-én kellett levágni, csontjait nem volt szabad törni, hanem az állatot egészben kellett megsütni. A családok a bárány vérével megkenték az utcai bejárati ajtó keretét, hogy az éjféλι nagy csapás angyala lássa, ez a ház izraelita családé, az elsősülött fiút nem volt szabad bántani. Az egyiptomiak házaiban azonban pillanatok alatt meghaltak az elsősülött fiúk, férfiak. A vacsoraasztalt abrosszal leterítették. Rátették tálon a sült bárányt, melléje kovásztalan, tenyérynι nagyságú kenyereket, keserű salátát. Három borral és kevés vízzel teli kelyhet is készítettek az asztalra. A család körülállta az asztalt. A családfő imát mondott, elbeszélte Isten parancsát. Majd az előírásoknak megfelelően fogyasztották el Egyiptomban a szabadulás első örömlakomájaként, később pedig otthonaikban emlékvacsoraként 1250+33 éven át. Amikor elérkezett a megváltás ideje, Jézus már Jeruzsálem környékén tartózkodott. Úgy tervezte a Gondviselés, hogy ebben az évben legyen vége az Ószövetségnek, és kezdődjék el az Új, az örök szövetség. A galileai zsidók ebben az évben a hét csütörtökén este tartották az emlékvacsorát, a júdeaiak viszont pénteken. Jézus tehát csütörtöki napon beszélt meg a fogságból való kiszabadulás emlékvacsoráját. Mivel neki Jeruzsálemben nem volt háza, termet kellett keresnie. Erre kérdeztek rá a tanítványai csütörtök reggel: „Mi a szándékod? Hová menjünk, hogy megtegyük az előkészületeket a húsvéti bárány elköltéséhez? Erre elküldte két tanítványát: Menjetek a városba! – mondta. – Ott találkoztatok egy vizeskorsót vivő emberrel. Szegődjétek a nyomába, aztán ahová bemegy, ott mondjátok meg a házigazdának: A Mester kérdezteti, hol van az a terem, ahol a húsvéti bárányt tanítványaimmal elfogyaszthatom? Ő majd mutat

Virrasszatok és imádkozzatok

nektek egy váncosokkal berendezett tágas emeleti helyiséget. Ott készítették el.” A tanítványok elmentek, s városba érve mindent úgy találtak, ahogy megmondta, s el is készítették a húsvéti vacsorát”. (Mk 14,12-16) Emmerich Katalin látomásában az hangzik el, hogy a harmadik kehely rokoni körből került az asztalra. A látnok úgy említi, hogy a harmadik boros kehely kétezer éves, Ábrahám korából való, és Melkizedek kezében volt a két szent ember találkozásakor. Melkizedek az élő Isten főpapja volt, kenyeret és bort áldozott a Magasságbeli Istennek, és a zsoltáros Jézust így szólítja meg: „Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint”. (Zsolt 110,4)

22. Az utolsó vacsora. *Jézus letelepszik a terített asztal mellé*

Nagycsütörtök délután Jézus megérkezett ahhoz a házhoz, ahol az ismerőse lakott. Az előkészítéssel megbízott tanítványok mindent az évezredes szokásnak megfelelően végeztek el. Az Úr lelkében a körülötte levő nyüzsgésben egy élmény elevenedik meg, amikor magányából megérkezik tanítványaihoz. Közeledve látja, egy édesapa elkínzott fiát öleli, a tanítványok mozdulatai tehetetlenségükről árulkodnak. Az apa felpillant az útra, amelyen Jézusnak érkezik. „Térdre hullott előtte, s kérte: Uram, könyörülj fiamon! Holdkóros szegény és sokat szenved. Hol tűzbe esik, hol meg a vízbe. Elhoztam tanítványaidhoz, de ők nem tudták meggyógyítani. Jézus így válaszolt: Hitetlen és romlott nemzedék! Meddig kell még veletek maradnom? Meddig tűrjelek benneteket? Hozzátok ide! Jézus ráparancsolt, s az ördög kiment belőle. A gyerek azonnal meggyógyult.” (Mt 17,14b-18) Jézust magányából a vacsora asztalához invitálják: Uram minden kész, a vacsoracsillag felragyogott. Ülünk asztalhoz. Jézus rábólintott. Eddig kellett várnia, hogy befejezze a művet, amit az Atya rábízott. Jézus előtt a szokások szerint egyben megsütött bárány teste. Ilyenné kell lennem, hogy beteljék az én áldozatom. Jézus mindent elmond, amit Mózes Isten parancsára leíratott. Mindenki megilletődve fogyasztja a neki jutott bárányszületet és a kovásztalanul megsütött kenyeret. A bárányhús elfogyott, a kenyérből bőségesen maradt. Az ószövetség kenyere türelemmel várakozik. Valaminek történnie kell. Az első csodálatos kenyérszaporítás után Jézust a kafarnaumi zsinagógába találták meg a túlsó tópartról utána jövő férfiak. Ajkukról ömlik a köszönet, árad az újabb nagy kegybe vetett remény: „Atyáink mannat ettek a pusztában, amin az Írás mondja: Égi kenyeret adott nekik enni. Jézus erre azt mondta (ekkor): „Bizony, mondom nektek: Nem Mózes adott nektek kenyeret az égből, hanem Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret. Mert az az Isten kenyere, aki alászáll a mennyből és életet ad a világnak.” Erre így szóltak hozzá: „Urunk adj nekünk mindig ebből a kenyérből!” Én vagyok az élet kenyere! Felelte Jézus. Aki hozzám jön, többé nem éhezik, s aki bennem hisz, nem szomjazik soha. De megmondtam, hogy bár láttok, mégsem hisztek.” (Jn 6,31-36) Jézus Kafarnaumban nem a mezőn termett búzából készült kenyeret adott az akkori zsidóknak és a munka nélkül szerezhető ingyen élelemre áhítozó

Virrasszatok és imádkoztatok

tömegnek. Ennél sokkal többet érő élő kenyeret kínál nekik: „Aki eszi az én testemet és issza az én véreimet, az bennem marad, én meg őbenne!” (56) Jézus előre megmagyarázta ezt és a „hogyan” most megmutatja: az üres húsos tál mellett ott áll egy kis halom kovásztalan búzakenyér. „Ebből egyet megfogott, felemelte, megmutatta, hogy mi az, amit fog, és elmondta, mi lesz belőle az ő parancsára. Most a kenyeret vette a kezébe, hálát adott, megtörte és odanyújtotta nekik ezekkel a szavakkal: Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre. (Lk 22,19) Mi hangzott el? Jézus parancsa: „Ez az én testem.” Amit kimond megváltoztatatlan igazság. A kenyér halom kenyér marad. Jézus testévé a kenyér lényege, ami azt a darab enivalót kenyérré tette, az már Jézus Teste. Az alak, a súly, az íz, minden más, marad olyan, amilyen volt.

23. Jézus Vére

Mivel Jézus a családfő, az ősi szertartásrend ismertetése, imádságok kezdése, vezetése az Ő tiszte. Miután Jézus egy kovásztalan kenyeret átváltoztatott elsődlegesen saját élő testévé, és apostolainak átadva ők törtek belőle és megáldoztak, egyesültek Urukkal. Megértették a kafarnaumi zsinagógai nagy vitából, hogy Jézus nem a testet erősítő, tápláló gyomornak szánt erőforrást készít elő. Már Kafarnaumban megtanulhatták, hogy az a kenyér, amit Jézus majd adni szándékozik nekik és a világtörténelem minden korszakában élő későbbi embereknek is, a lélek étele lesz, vagyis a lélek tápláléka. Jézus Teste, egész emberi természete szorosan, elszakíthatatlanul össze van kötve isteni természetével, és így isteni Személye irányítása alatt áll. Isteni Személye irányítja azokat a természetfölötti erőket, a kegyelmet, az átváltoztatott Kenyérbe, a titokzatos Krisztus-testbe, amelyekre az áldozónak szüksége van. Kérdés, miért kell akkor még részesülnie az áldozónak még Jézus Vérében is, hiszen az élő testben mindig jelen van a vér is? Miért kellett az utolsó-vacsorán átváltoztatni a harmadik kehelyben előkészített bort Jézus vérévé? Az élő testben jelen van a vér, amely a testet elteti. Ha az élő szervezetekből kiáramlik a vér, vagy a keringése leáll, az a szervezet nem tud továbbműködni. Ezért ha élőlényt istentiszteleti célra feláldoztak, akkor kiontották a véré. Az utolsó vacsora célja volt az is, hogy az egyéves, életképes bárányt Istennek áldozzák, Isten ősi tisztelete céljából, amint ezt megtették ősszüleink, Ábel és a zsidók az Egyiptomból való szabadulás éjszakáján. Kötelező volt minden családnak ezt megtennie. Ennek a bárány vacsorának az volt a célja, hogy az Isten Bárányát, a megtestesült Második Isteni Személyt minden hívő ember áldozataként jelképesen bemutassák Istennek. Ez a jelkép csak azért volt értelmes és érvényes, mert a történelem Istentől elrendelt egy időpontjában az emberi bűnökért járó büntetés levezeléséért a megtestesült Istenfiát a keresztre felfeszítve iszonyú szenvedések között véré kiontva megölték. Az áldozati bárány utolsó érvényes feláldozása és sült húsként való elfogyasztása ott Jeruzsálemben Jézus asztalán megtörtént. A maradék kovásztalan kenyér egy darabját Jézus átváltoztatta saját élő testévé. Ebből evett minden jelen lévő apostol. Aztán még folyt a bárányvacsorák szertartásának bezárása, és csak az utolsó kehely, illetőleg a benne lévő bor állt az asztalon. Most Jézus a kezébe vette, mint előbb a kenyeret: „a vacsora végén fogta a kely-

het is, és azt mondta: Ez a kehely az újszövetség az én véremben, amelyet értetek kiontanak”. (Lk 22,30) Mivel Jézus minden szónak ismerte az értelmét, és tökéletesen ismert minden megtörtént és majdan létrejövő bűnt is, érezhetjük úgy az Ószövetség most lezárt báránycsora-sorozatának a tartozás oldalát, és a most megnyílt Újszövetség kezdődő jóvátételi és majd összeálló tartozásoldala: „De nézzétek, az áruló keze is rajta az asztalon”. (31) Ez a kéz csak Júdásé, vagy folyton cserélődnek a gonoszabbnál is gonoszabb új kezek?

24. A Getszemáni kertben

Az utolsó vacsora befejeztével Jézus asztalt bontott és elindult a tizenegy apostollal a közeli várkapu felé. Semmi félelmet nem éreztek meg Jézus utolsó mondásából: „De nézzétek, az áruló keze is rajta az asztalon”. (Lk 22,31) Jézus nem írt semmit, így látható kéznyoma sem maradhatott az asztalon, mit jelenthetett akkor a titokzatos Júdás-kéz árnyéka? Jézus soha többé nem szándékozott szerződést újíteni, főleg nem alaptörvényt módosítani és azt kézjeggyével érvényesíteni az Újszövetség idején. Mit jelenthet tehát a félelmetes megjegyzés: „De nézzétek, az áruló keze is rajta van az asztalon”? Mert az én eukarisztikus Testem és Vérem örök és megmásíthatatlan élő emlék, minden irodalmi jel híján is ott fog maradni ezen az asztalon, az tény. Nem ok nélkül hangsúlyoztam a harmadik kehely borának átváltoztatásakor, hogy az én Vérem ennek a szövetségnek teljes idejében, tehát a világ végéig a földön marad, mindenütt megjelenik, ahol valamilyik apostolutód felszentel, keze tartja a kehelybe öntött és Istennek felajánlott bort, aztán elmondja felette az én szavaimat: „Ez az én vérem...” Ám az áruló kéz is ott lesz minden katolikus oltáron? Ezt gyökeresen ki kell zárni. Jézust szenvedteti majd a világ végéig, hogy sok közösségben a valóságos, áldozati jelenlét hitét majd tagadni fogják? Sajnos, jelentheti ezt Jézus mondata. Most még szabadon mentek, zsoldárokat énekelgettek, amíg odaértek az akkor még nagyon mély völgy alján folydogáló Kedron patakhoz. Az egyszerű hídon átkelve a sötét estében megkeresték Jézus egyik barátjának földjét, a Getszemáni kertet. A jó barát állandó engedélyt adott Urunknak, hogy az ő kertjét bármikor igénybe vegyék. Amint kissé felkapaszkodtak a hegyoldalon, Jézus nyolc tanítványát leültette, hogy ott imádkozzanak. Pétert, Jakabot és Jánost valamivel feljebb vitte magával, hogy a haláltusában a közelében legyenek. „Halálosan szomorú a lelkem – mondta nekik. – Maradjatok itt és virrasszatok velem”. (Mt 26,38) Ő pedig egyedül még feljebb kapaszkodott az emelkedőn, térdre borult és így imádkozott: „Atyám, ha akarod, kerüljön el ez a kehely! De ne az én akaratom teljesüljön, hanem a tied!” (Lk 22,41-42) Erre eléje toppant a sátán: Jézus, érdemes neked annyit szenvedned, amennyit jövedöltek a prófétáid? Nézd, minden tanítványod alszik. Amikor meg majd papjaid miséznek, eljön az idő, hogy bezárhatják templomaidat, mert téged nem keres senki. Jézus gyötrődik, egyedül kell szenvednie! A kert alján fáklyák

Virrasszatok és imádkoztatok

sorakoznak, amikor Jézus harmadszor megy vigaszt keresni. „Keljetek föl, menjünk! Nézzétek, itt jön, aki elárul.” (Mt 26,46) Az álmos szemek lassan nyílnak. A sátán vigyorog: Hát persze: ezek meg vannak fizetve: „Júdás kapott egy csapat katonát, és a főpapoktól és a farizeusoktól pedig szolgálakat, és kiment velük, lámpákkal, fáklyákkal és fegyverekkel felszerelve. Jézus tudta, mi vár rá. Eléjük ment hát, és megszólította őket: Kit kerestek? A názáreti Jézust felelték. Jézus megmondta nekik: „Én vagyok”. Júdás is ott volt köztük, aki elárulta. Jézus ezért újra megkérdezte: Kit kerestek? A názáreti Jézust felelték. Erre Jézus így folytatta: Mondtam, hogy én vagyok. De ha engem kerestek, ezeket engedjétek el. Így beteljesült, amit mondtam: Senkit sem vesztettem el azok közül, akiket nekem adtál”. (Jn 18,3-9) Péternél kard volt. Kirántotta és levágta a főpap szolgájának jobb fülét. Jézus visszatette Péterrel a kardot a hüvelyébe, a fület pedig meggyógyította. Az apostolok elmenekültek, Jézust pedig megkötözve, az előző évi főpaphoz, Annáshoz kísérték. Annás már nem volt hivatalos személy, csak Kaifás főpápnál elő kellett készíteni Jézus éjszakai gyötrését, ezért foglalkozhatott vele. Az ő túlbuzgó szolgálja ütötte először arcul Jézust. Onnan Kaifáshoz vitték, ahol rászabadult az egész földi és alvilági pokol.

25. Jézus minden bűnösnek szívesen megbocsát

Emmerich Katalin látomása szerint hatalmas csoportokban lepték el Kaifás főpap házát az egész világról és a pokolból oda rendelt ördögök. A mindenre kapható gonosz emberek toborzása és irányítása volt a dolguk. A beteg német látnoknő rémülten figyelte az alvilágiak ügyködését, köztük egy kisfiút, aki sorba állt Jézus előtt. Amikor lehetőséget nyílott, nekiesett az Úrnak, a gyerekek barátjának, és öklét belevágta abba, aki az igazság és a szeretet igéit tanította a felnőtteknek. Aki szeretettel kiáltotta a pihenését védelmező apostoloknak: „Hagyjátok, hadd jöjjenek hozzám a kicsinyek, ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa. Bizony mondom nektek, hogy aki Isten országát nem úgy fogadja, mint a gyermek, az nem jut be oda.” (Lk 18,16-17) Mi fájhatott jobban Jézusnak: a kis ökl csapása, vagy annak a felnőttnek jövőre felelőssége vonása, aki engedte gonosszá nevelődni a fiút, vagy még rosszabb esetben saját maga nevelte gonosszá? Jézus nagyon szerette Pétert. Először őt hívta meg apostolának. Atyja kitüntette, mert neki adta tudtára Jézus kilétének pontos meghatározását: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Mt 16.16) Jézus megígérte neki, hogy Jézus Krisztus jövőre egyházának ő lesz a szikla alapja, miközben hibáit nyesegetve jellemében és az igazság szeretetében egyre tökéletesítette. Ebbe a nagy nevelő folyamatba tartozott, hogy a korai vértanúhalál helyett fogadja el a neki rendelt kereszthalált az élete végén. Jézus megváltó szenvedését ő sem nélkülözheti. Jézusnak sokat kell még szenvednie, meg kell halnia és fel kell támadnia, hogy amikor neki a Mesterért meg kell halnia, akkor igazi hőssé tudjon válni. Most azonban hová süllyedt kapkodó félelmében? „Míg Péter kint ült az udvaron, kiment a főpap egyik szolgálója. Meglátta Pétert, amint melegegett, szemügyre vette és megszólította: Te is a názáreti Jézussal voltál. De ő tagadta: Nem tudom, nem is értem mit beszélsz. Ezzel kiment az előcsarnokba, s akkor megszólalt a kakas. A szolgáló észrevette és újra mondta az ott állóknak: Ez is közülnök valók. Ő megint tagadta. Nem sokkal ezután, akik mellette álltak, szintén állították: Valóban közülnök tartozol, hiszen galileai vagy. Erre átkozódni és esküdni kezdett: Nem ismerem azt az embert, akiről beszéltetek! A kakas másodszor is megszólalt. Péternek eszébe jutottak Jézus szavai: Mielőtt a kakas másodszor megszólal, háromszor tagadd meg. És könnyekre fakadt”. (Mk 14,66-72) Az Úr megfordult és rátekintett

Péterre. (Lk 22,61) A szenvedő Jézus tudott arról is, hogy „amikor Júdás, az áruló látta, hogy elítélték, megbánta tettét és visszavitte a harminc ezüstöt a főpapoknak és a véneknek. Vétkeztem – mondta – elárultam az igaz vért. Mi közünk hozzá? Választák. A te dolgod! Erre az ezüstöt szétszórta a templomba, aztán elment, és felakasztotta magát. (Mt 27,3-4) Jézus pedig, aki tudta kezdettől fogva, hogy ki lesz az árulója, nem segített rajta, nem vette figyelembe megbánását, a vérdíjat is a templomban szórta el, mégsem kapott kegyelmet. Miért? Mert megátalkodottan tette, amit tett, nem próbált Jézushoz beszökni, bocsánatot kérni. Felmászott egy magas fára, felakasztotta magát. Jézus minden bűnösnek szívesen megbocsát, aki bocsánatot kér. Vigyázzon erre sok könnyelmű bűnös.

26. A Szenvedés nagy napja

Jézus így jellemezte az Ószövetség bezárása és az Újszövetség megkötése utáni lelkiállapotát: „Halálos szomorúság fogta el lelkemet” (Mk 14,34) Az elfogatása utáni éjszaka pedig a sátán őrjöngésének előjátéka lett. „Az emberek, akik őrizték, csúfot űztek belőle és bántalmazták. Befődték a fejét, és kérdezték: Találd el, ki ütött meg? És mindenféle szitkokat szórtak rá.” (Lk 22,63-65) A világtörténelemben az emberiség egy része ebben a tekintetben mindig és mindenütt egyformán gonosz: ha a fölöttük lévők közül lecsúszik valaki, mindegy, ki az illető és miért bukott velük egy szintre, azon ki lehet és ki is töltik a bosszújukat. A sértett tömeg nem okos és nem igazságos. „Mihelyt megvirradt, összegyűltek a nép vénei, a főpapok meg az írástudók, és tanácsuk elé állították. Ha te vagy a Messiás, mondd meg nekünk. Ha megmondom is, nem hiszitek el. Ha pedig kérdezlek benneteket, nem felelték. De az Emberfia mostantól fogva az Isten hatalmának jobbján fog ülni.” Tehát te vagy az Isten Fia? Ti mondjátok, hogy én vagyok. Mi szükségünk van még tanúkra? Magunk hallottuk a saját szájából.” (Lk 22,66-71) A főpapoknak szóló ősi utasítás előírta, hogy ha a Messiás a földre jön, akkor a szolgálatban lévő főpapnak kell kikérdeznie: a személye a különböző ószövetségi szentírási helyeken leírt körülményeknek megfelel-e? „A főpapok és az egész főtanács bizonyítékokat kerestek Jézus ellen, hogy halálra ítélhessék, de nem találtak. Sokan tanúskodtak ugyan hamisan ellene, de vallomásuk nem egyezett. Ekkor néhányan felálltak, s ezt a hamis tanúságot tették ellene: Hallottuk, amikor kijelentette: Lebontom ezt az emberi kéz építette templomot, és három nap alatt másikat építek, amely nem emberi kéz alkotása. Erre középre állt a főpap, s ezt a kérdést intézte Jézushoz: Semmit sem válaszolsz azokra, amit ezek felhoznak ellened? Hallgatott, és nem felelt semmit. A főpap újra kérdezte, s ezt mondta: Te vagy a Messiás, az áldott Isten Fia? „Én vagyok. És látni fogjátok, hogy az Emberfia ott ül a hatalom jobbján, és eljön az ég felhőin.” A főpap erre megszagatta ruháját s felkiáltott: Mi szükségünk van még tanúkra? Hallottátok, hogy káromkodott. Mi a véleményetek? Mind méltónak ítélték a halálra. – Ekkor némelyek kezdték leköpdösni, aztán arcát letakarva ököllet verték, s közben kérdezték: Találd el, ki az! Még az őrség tagjai is arcul verték.” (Mk 14,55-65) Ezzel Jézusnak messiási szenvedése megpecsételődött. A főtanács ítélete megfellebbezhetetlen volt. Is-

ten pedig Júdas után újra eltúrte, hogy a gonoszság a Golgotára juttassa az ártatlan Bárányt. S ezzel még nincs is vége a szenvedésnek. „Amikor megvirradt, a főpapok és a nép vénei tanácsot tartottak, és elhatározták, hogy halálra adják. Megkötözték, elvezették, és átadták Pilátus helytartónak”. (Mt 27,1-2) Első pillanatra nehéz megérteni, hogy miért kellett ezt a határozatot meghoznia a főtanácsnak, hiszen egyöntetűen már korábban kimondták: Méltó a halálra! Lehetséges, hogy az éjszakai döntésük nem volt érvényes? Más, súlyosabb oka is lehetett: El akarták háritani magukról a felelősséget, hiszen köztudott volt, hogy Jézusért rajonganak. Meg akarták fosztani attól a jogtól, hogy mint bűnöst, zsidó módon azonnal megkövezzék.

27. Jézus Pilátus előtt

Reggel „felkerekedett az egész sokaság, és Pilátushoz kísérték. Ott vádolni kezdték: Azt tapasztaltuk, hogy fellázítja népünket. Megtiltja, hogy adót fizessünk a császárnak. Azt állítja magáról, hogy ő a Messiás király. Pilátus megkérdezte tőle: Te vagy-e a zsidók királya? Magad mondod – felelte. Pilátus erre kijelentette a főpapoknak és a népnek. Semmiben nem találom ezt az embert bűnösnek. De azok erősködtek: Tanításával föllázítja a népet Galileától kezdve egészen Júdeáig.” (Lk 23.1-5) „Kora reggel volt. A zsidók nem mentek be a helytartóságra, nehogy tisztátalanná váljanak, s elkölthessék a húsvéti bárányt.(A hangoskodók nem tudták még, hogy a Fiúisten Atyjával egyetértve előző este lezárta az ószövetség idejét, vele a mózesi bárányvacsorát. Ez a Jézus már az örök és érvényes Isten Báránya, aki nem egyéves báránnyal, hanem saját Testével és Vérével táplálja hívei lelkét, és vérében Új szövetséget kötött minden emberrel, aki hisz neki és megkeresztelkedik parancsa szerint.) Pilátus kijött hozzájuk és megkérdezte tőlük: Mivel vádoljátok ezt az embert? Ha nem volna gonosztevő, nem hoztuk volna eléd. Pilátus szabadkozott: Vigyétek vissza, és ítélkezzetek fölötte saját törvényetek szerint! A zsidók nem tágítottak: Nekünk senkit sem szabad megölnünk. Így beteljesedett, amit Jézus mondott, amikor megjövendölte, milyen halállal hal meg. Pilátus visszament a helytartóságra, maga elé hívatta Jézust, és megkérdezte tőle: Te vagy a zsidók királya? Jézus ezt felelte: Magadtól mondod ezt, vagy mások mondták neked rólam? Hát zsidó vagyok én? Saját néped és a főpapok adtak kezemre. Mit tettél? Jézus így válaszolt: Az én országom nem ebből a világból való. Ha ebből a világból volna országom, harcra kelnének szolgálaim, hogy ne kerüljek a zsidók kezére. De az én országom nem innen való. Pilátus közbeszólt: Tehát király vagy? Te mondod, hogy király vagyok. Azért születtem és azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról. Aki az igazságból való, hallgat szavamra. Pilátus erre azt mondta: Mi az igazság? E szavakkal újra kiment a zsidókhoz és kijelentette: Én nem találom semmiben bűnösnek. Szokás nálatok, hogy húsvétkor valakit szabadon bocsássak. Akarjátok, hogy szabadon bocsássam a zsidók királyát? Erre újra kiabálni kezdtek: Ne ezt, hanem Barabást! Barabás rablót volt. (Jn 18,28-40) A nép a rablót nyilván nem szerette, de a vezetőik szavára velük együtt gyilkosai lettek az Isten Fiának, akik velük ezt sza-

vaztatták. Pilátus erre mással kísérletezik. „Előhozatta Jézust és megostoroztatta. A katonák töviskoszorút fontak, a fejére tették, és bíborszínű köntöst adtak rá. Aztán elé járultak, és így gúnyolták: Üdvöz légy, zsidók királya! Majd arcul ütötték”(Jn 19,1-3) Jézus teste az ostorozástól, amely három szakaszos volt, rettenetes roncs voltja durva lelkű katonák napi feladata volt a harc, a kínzás, a kivégzés. Szórakozni sem tudtak mással, csak egymás vagy mások bántalmazásával. Ezért volt az egyszerű népjogos követelése: „Kenyeret és cirkuszi játékokat!” A töviskoszorú a tábori tüzelésnél használt hosszú tövisű fanyesedékből gyorsan kész lett, és maró gúnyt lehelt: Jézusnak babér helyett kínzószerszám járt. A piros katonaköpeny sem szolgált más célt. Pilátus részvétet remélt abból, hogy ilyen csúf gyálatban mutatta be a meghökkent követelő kórusnak: Íme, az ember!” (5) „Nézzétek, elétek vezetem. Értsétek meg, nem találok semmiben sem bűnösnek”(4) El akarom bocsátani! A döbbenet után újra ordítani kezdték a leckét: „Keresztre vele, keresztre vele!”(6) Megpróbálta a felelősséget levetni magáról: „Feszítsétek meg ti!”(6b) „Nekünk törvényünk van, s e törvény szerint meg kell halnia, mert Isten Fiává tette magát!” (7)

28. Jézus a gonoszság és a gyávaság áldozata

Szent János, „a tanítvány, akit szeretett Jézus”, nemcsak Mestere júdeai nagy vitáit véste emlékezetébe, hanem Jézus sorsának alakulását is. Különösen az ellene elhangzó vádak pontos ismertetése, az önzés, az értelmetlen vádaskodások felfedése és az utolsó fejleményekben megmutatkozó megátalkodottság jellemzése igen nagy érték nekünk, akik immár két évezrede halljuk, olvassuk, védjük vagy támadjuk Jézust, mint a Szentírásban akkor szereplők tették személyesen. A Szentírásból ismerjük Isten törvényét, amelyet népének adott: Szigorúan tilos a bálványimádás. Ha Izrael népe mégis bálványt imád, belehal, hazáját is elveszíti. Izrael kapja majd meg az egész világ Megváltóját. A Jézus korabeli zsidók tudták a Szentírásból, milliószor énekelték a zsoltárból: „Azt mondta az Úr az én Uramnak: Ülj jobbomra és minden ellenségedet lábad elé teszem zsámolyul”. (Zsolt 110,1) a Messiás Isten: ezért ülhet Isten trónján jobb oldalra, mert részesül Atyja istenségében, de fia Dávidnak is. Isten megígérte Dávidnak, hogy házát uralkodó házzá teszi. (1Krn 17,24-27) A Dávid-házi királyok Jeruzsálem pusztulása óta (Kr.e. 586) sohasem ültek Dávid trónján, mert Izrael örökre elvesztette önálló királyságát. Viszont az újszövetségi Szentírásban Szent Lukács evangéliuma ezzel kezdődik: A Szűz Máriát köszöntő angyal elmondja a kiválasztott Édesanyának: „Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. Nagy lesz ő, és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját, és uralkodni fog Jákob házán örökké. és országának nem lesz vége”. (Lk 1,31-33) Mária aggodódik szüzességi fogadalma miatt. Az angyal ezt is tisztázza: „a Szentlélek száll rád, és a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni”. (35) Jézus harminc évesen tanítani kezdett és csodákat művelt, egészen biztos, hogy a vallási vezetők tisztázták származását. Ezért mondták ellenségei: Nem jöhet semmi jó Názaretből. Ezért a hivatalos tárgyalás nem azzal a kérdéssel kezdődött, hogy, hol született? Názareti vagy, ha Isten Fiának mondd magad, az bálványozáshoz vezet, tehát káromkodás. Meg kell halnod. Ezt a kérdést Pilátus is felteszi: „Honnan való vagy?” (Jn 19,9) Jézus nem segít neki. Mások megtevesztik a rómaiakat: Galileából, akkor viszont nem lehet a Messiás. Ennyit már Pilátus is tud, de ez nem az igazság. Jézus pedig tudja: népem és vezetői tévútra vezetik a közvéleményt. Júdás pénzt akart, nem igazságot.

A hivatalos vezetők szajkózzák: ahonnan ő jön, onnan nem jöhet próféta. Mi az igazság? Pilátus sejt, hogy az nem igazság, amit állítanak, hogy becsapják, de sokan vannak, és Róma szigorúan veszi az ősi közmondást: „Vox populi, vox Dei” Félt attól, hogy a feljelentik, elveszíti az állását, és többé nem ő parancsol. „Ettől fogva Pilátus azon volt, hogy szabadon bocsássa. A zsidók azonban ordítottak és fenyegetőztek: Ha ezt elbocsátod, nem vagy a császár barátja! Mert aki királlyá teszi magát, ellene szegül a császárnak! E szavak hallatára Pilátus kivezettette Jézust. Elfoglalta a bírói széket a köves udvaron, amelyet héberül Gabbatának hívnak. Húsvét előkészületi napja volt, a hatodik óra körül járt. Így szólt a zsidókhoz: Nézzétek, a királyotok! De újra elkezdtek ordítani: „Halál rá! Halál rá! Keresztre vele!” Pilátus megkérdezte: Keresztre feszíttessenem a ti királyotokat? De a főpapok tiltakoztak: „Nincs királyunk, csak császárunk! Erre kiszolgáltatta nekik, hogy keresztre feszítsék.” (Jn 19,12-16) Huszonhét év múlva Vespasianus császár fia, Titus újra lerombolta a hűtlen Jeruzsálemet. (Dán 9,26-27)

29. Jézus legyőzött minden szenvedést

Érdekes problémának tűnt számomra fiatal koromban Keresztelő János a nagy böjtölő, a tudatos messiási előfutár, aki harminc éves koráig szigorú aszkéta életet élt, és akit nem ragadott meg az emberek iránta tanúsított nagyrabecsülése. Elhárította a felajánlott, megelőlegezett messiási címet. Különösen Szent János apostol és evangélista bámulta őt prófétai küldetéséért, ahogy kemény alázattal tett többször is vallomást: Nem én vagyok a Messiás! Jézust a Szentháromság első megnyilatkozása végképpen igazolta előfutára előtt, a negyvennapos böjt és a sátán merész, három síkon történő kísértése után visszatért János működési helyére, első tanítványait éppen az ő rajongói közül választotta. Az útjaik később szétváltak. Keresztelő Szent János hamarosan Heródes Agrippa börtönébe került, és egy nagyravágyó asszony bosszújaként Heródes börtönében lelte halálát. Előtte még tanítványai látogatása során egy csodálatos krisztusi dicséretet kapott. Ennek első fele János küldetésének abszolút biztos jóváhagyása volt: „Menjetek és adjátok tudtul Jánosnak, amit hallotok és láttok: Vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak feltámadnak, a szegényeknek pedig hirdetik az evangéliumot. Boldog, aki nem botránkozik rajtam. Amikor azok (János tanítványai) elmentek, Jézus Jánosról kezdett beszélni a tömegnek: Mit mentetek ki látni a pusztába? Széltől lengetett nádat? Vagy mit mentetek ki látni? Finom ruhába öltözött embert? Aki finom ruhában jár, királyi palotában lakik. Miért mentetek ki? Prófétát látni. Igen, mondom nektek, prófétánál is nagyobb. Ő az, akiről az Írás szól: Nézd, íme, elküldöm követemet előtted, hogy előkészítse utadat. Bizony mondom nektek: asszonyok szülőttei közt nem született nagyobb Keresztelő Jánosnál. De aki a mennyek országában a legkisebb, az nagyobb nála. A mennyek országa Keresztelő János idejétől mindmáig erőszakot szenved, az erőszakosok szerzik meg. A próféták és a törvény mind ezt jövendölték. S ha tudni akarjátok, ő Illés, akinek el kell jönnie”. (Mt 11,4-15) Jézus megmondja az igazságot, hogy nemcsak Ő, hanem mindenki, aki hisz őbenne, nagyobb Keresztelő Jánosnál. Ezt az egész Ószövetségnek is tudomásul kell vennie. Érti, hogy János okosan ítéli meg küldetését: nagyobb Mózesnél, Dávidnál, Illésnél is: de ezek mind egy egészen egyedi elbírálás szerint ítélendők: igen fontos előkészítője mindegyikük a messiási országnak, de annak még nem tagjai. Jézus csak

az utolsó vacsorán köti meg az „új és örök szövetséget a saját vérében.” (Lk 22,20) Másnap mindenkiért meghal, aki hisz neki és megkeresztelkedik a Szentháromság nevében, az azonnal tagja lesz Jézus érdemeiért az Isten új és örök országának. Csak Jézus édesanyja, a Boldogságos Szűz Mária kivétel: Ő Fia érdemeiért lelke teremtésének pillanatában előre megkapta a megszentelő kegyelmet, de neki is Fia miatt adatott ez a kiváltság (előre kiváltott, megváltott). Viszont Fia megtestesülése pillanatában neki már ki kell mondania: „íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint.” (Lk 1,28-38) Keresztelő Szent János az Ószövetség legnagyobbja, mert szigorú felkészülése és előfutári érdemein kívül hat hónapos magzati korban megkapta Jézustól a megszentelő kegyelmet Mária látogatása alkalmával, amit anyja méhben örömtáncával jelzett, és édesanyja kegyelemtől megvilágosított szavai igazolták ezt. Rajta kívül ilyen kegyelmet senki sem kapott az Ószövetség idején.(1,39-45)

30. Jézus két gonosztevő között függ a keresztfáján

Nagy kínok közt vergődött Urunk, Jézus Krisztus földi élete utolsó szakaszában, amióta Péter főapostol előtt az Atya feltárta, hogy Mesterük „a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Mt 16,16) Jézus megdicsérte Pétert, mert ez az alapigazság az egyetlen üdvözítő abban a közösségben, amelyet majd alapít. Megrémíti Pétert, és a többieket is, hogy Krisztus küldetése nehezzé vált, amikor az őszülők, majd az egész emberiség egyre mélyebbre süllyedt a bűnökbe. Ezért Isten egyszülött Fiának Megváltóvá is kell lennie, mert az összes ember csak úgy válhat újra Isten fogadott gyermekévé, ha istenemberi szenvedésével és halálával megváltja a világot, az embereket. Amikor Péter és a többi apostol meghallotta ezt, elképedtek. Ők olyan Messiást vártak, aki győztes hősként mutatkozik be a történelemben, és világhuralomra emeli szülőnépét, a zsidóságot. Hiába pontosította, kétszer újrázva Péternek és a többieknek, hogy „Jeruzsálemben kell majd mennie, sokat kell szenvednie a vénektől, a főpapoktól és az írástudóktól, megölik, de harmadnap feltámad.” (21) Nem hittek neki, és hogy vérző, megfeszített teste fenn függött a kereszten, egyre csalódottabban, egészen kiábrándulva nézték a tényeket. Elveszítették a hitüket Jézus istenségében, és hallani sem akartak a feltámadásról. „Azt reméltük pedig, hogy ő meg fogja váltani Izraelt”. (Lk 24,21) Jézus és Édesanyja, Mária maradt csak következetes vállalásához. Jézus működése kezdetén mondta: „Hallottátok a parancsot: Szemet szemért és fogat fogért. Én pedig azt mondom nektek: Ne álljatok ellen a gonosznak. Aki megüti a jobb arcodat, annak tartsd oda a másikat is! Aki perbe fog, hogy elvegye a ruhádat, annak add oda a köntösödet is! S ha valaki egy mérföldre kényszerít, menj vele kétannyira!” (Mt 5,38-41) íme, Ő már kettőt eddig teljesített, most jön a harmadik is: „Atyám, bocsáss meg nekik, hisz nem tudják, mit tesznek. Ruháján sorsot vetve megosztottak”. Lk 23,34) Ez utóbbit sok mással együtt már ősatya, Dávid is megjövendölte: „Kutyák falkája ólalkodik körülöttem, a gonosztevőknek serege zár körül. Kezemet és lábamat összekötözték, és a halál porába fektettek. Megszámlálhatom minden csontomat; ők néznek és bámulnak, elosztják maguk közt ruhámat, köntösömre pedig sorsot vetnek.” (Zsolt 22,17-19) Apostolai és gondozói talán mennének segíteni, de félnek az öröktől. Jézus pedig tudja: „így teljesedik be az Írás.” (Jn 19,24) Édesanyja mindezt már korábban jól megértette, hiszen kegyelemmel teljes lett

a neve az angyal üdvözlésétől kezdve. „Jézus keresztje alatt ott állt anyja, anyjának nővére, Mária, aki Kleofás felesége volt és Mária Magdolna. Amikor Jézus látta, hogy ott áll az anyja és a szeretett tanítványa, így szólt anyjához: Asszony, íme, a fiad! Aztán a tanítványhoz fordult: Nézd, az Anyád! Attól az órától fogva a házába fogadta a tanítvány.” (25-27) Az Anyaszentegyház ezeket a szavakat úgy értelmezi, hogy Jézusnak nem lévén testvérei, Jézus gondoskodik édesanyjáról, amikor rábízta szeretett tanítványára. Amikor egyedül említi Jánost, akit Máriának fiaként kell majd segítenie, akkor az Úr minden embert az édesanyjai gondjaira bízott. Ekkor Egyházunk hitét valljuk Mennyei Édesanyánkról. Ezen a katolikus meggyőződésen túl, mi magyarok örömmel és büszkén valljuk mennyei Királynőnknek is. Az édesanyás szeretetét élvezzük azóta, hogy népe jövőjéről töprengő fejedelmünk, Géza éjszakai látomásban részesült. Ebben ígéretet kaptunk a Mennyei Királynőtől, hogy különös Patrónánk lesz. Ezer év óta bizalommal szólítjuk így: MAGYAROK NAGYASSZONYA.

31. A kereszt oltárán:

„Ő lett a főpap, az áldozati Bárány és az oltár”

Amikor Jézust felfeszítették a keresztre a két gonosztevő közé, „a nép bá-méskodott, a főtanács tagjai gúnyolódtak”. (Lk 23,35) A főpap dölyfösen úgy vélte, hogy még most is az Isten főpapja, pedig tudta, ha az Isten Fia a történelem valamelyik napján jelentkezik, akkor az éppen szolgálatos ároni főpap hallgassa ki, és ha mindenben megfelel az Írásnak, adja át neki a főpapi hatalmat, mert az Isten így akarja. Áron után két évszázad múlva ezt nyilatkoztatta ki Dávidnak az Úr, s gyönyörű zsoltárban meg is örökítette: „Azt mondta az Úr az én Uramnak: Ül jobбомra, s minden ellenségedet lábad elé teszem zsámolyul! Az Úr kinyújtja hatalmas jogarod Sionból: Uralkodj ellenségeid közepette! Születésed óta tiéd a királyi méltóság a szent hegyen, anyád méhétől kezdve, ifjúságod hajnala óta. Az Úr megesküdött és nem bánja meg: „Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint”. Jobbodon áll az Úr: haragja napján királyokat tipor le, a pogányok között ítéletet tart”. (Zsolt 110,1-6) A Golgotán zajló események arra bátorítanak, hogy megfordítsam a zsoltár sorrendjét: „Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint”. Ezt az Úristen Dávid Urának, a Megváltónak mondja. Ő test szerint Dávid fia, de méltósága szerint Isten, a Második Isteni Személy, akit Atyja isteni trónusának jobb oldalára ülteti, a feltámadása után a negyvenedik napon. Ez a jog akkor érvényesül igazán, amikor látható módon lába zsámolya lesz a tömeg, amely most győzelmi ünnepet akar lába előtt megülni. „Az arra menők káromolták, s fejüket csóválva mondogatták: Te, aki lebontod és harmadnapra föl-építed a templomot, szabadítsd meg magad! Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről! Ugyanígy gúnyolódtak az írástudókkal és a vénekkel együtt a főpapok is: Másokat megmentett, de magát nem tudja megmenteni. Ha Izrael királya, szálljon le a keresztről, s akkor hiszünk neki. Az Istenben bízott. Mentse hát meg, ha akarja. Hisz azt mondta: Isten Fia vagyok. Ilyen módon gyalázták a vele megfeszített gonosztevők is”. (Mt 27,39-44) Jézus a gúnyolódás maró mérgét nem azzal utasítja vissza, hogy eljön az idő, amikor visszavágok nektek. Nem vitázik, megmutatja, hogy igazi főpap, de nem áronita, hanem Melkizedek rendje szerint. Isten nem Melkizedeknek üzent, hogy menjen harcolni és kiszabadítani Lótót (Ábrahám unokaöcscsét) és a vele fogságba esett öt királyt a győztes négy király fogságából.

Ezt az Úr Ábrahámra és 318 szolgájára bízta. Odaküldte Melkizedeket, az igazságosság királyát, Sáleem uralkodóját, a Magasságbeli Isten főpapját, hogy áldja meg Ábrahámot és társait. Kenyeret meg bort áldozott Istennek. Jézus előző este ugyanezt cselekedte. A világ összes bűnének bocsánatáért a kenyeret saját testévé, a bort saját vérévé változtatta át az utolsó vacsorán, és a még élő, keresztre feszített, halálra szánt krisztusi testet és a belőle patakzó, minden bűnt lemosó vért adja oda azokért, akik bűnbánattal kérik, boldogan ünneplik majd a világ végéig a szentmisékben. Jézus a tömeg szeme láttára megmutatja: kétezer évvel korábban előképe volt papságának és áldozatának Melkizedek. Péntek délben bemutatkozik saját maga, az Isten Fia, mint igazi, örök Melkizedek, aki Testét és Vérért örök áldozatul adja az összes emberi vétékért. Előző este megmutatta, hogy felszentelt papjainak hogy kell „ezt az egyetlen örök áldozatot majd minden nap titokzatosan és érvényesen megmutatni minden hívő ember számára: Így ment végbe az egyetlen igazi, örök Főpap áldozata. Érvényes és örök parancs: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!” (Lk 22,19b) A felszentelt papoknak szól a parancs: naponta bemutatni, mert igen sok és nagyok a bűnök. A hívőknek pedig: nézzétek, és újra gondoljátok át Jézus áldozatát!

32. Az Atya és a szenvedő Fia

„A hatodik órától (déli 12 óra) a kilencedik óráig sötétség borult az egész földre. Kilenc óra tájban Jézus felkiáltott, hangosan monda: „Éli, Éli, lamma szabaktani? Vagyis: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” Ezt hallva, az ott állók közül néhányan megjegyezték: „Illést hívja”. Egyikük rögtön odaszaladt, fogott egy ecetbe mártott szivacsot, ráfűzte egy nádszálra, és inni adott neki. A többiek meg így beszéltek: „Hadd lássuk, eljön-e Illés, hogy megszabadítsa!” Jézus még egyszer hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét.” (Mt 27,45-50) Jézus kimerülve szólítja Atyját, mint oly sokan a hívő zsidók közül, amikor már küszöbön érezték a halált. Jézus nem kétségbe esett, hiszen a Lukács-evangéliumban azt olvassuk: az egyik vele együtt felfeszített gonosztevő bosszantotta Jézust. Igaz, eleinte a másik is, de Jézus csodálatos, öntudatos szenvedését látva a jobb oldalán felfeszített gonosztevő hirtelen megváltozott. Rászólt társára: „Nem félsz Istentől? Hisz te is ugyanezt a büntetést szenveded. Mi tetteink jutalmát kapjuk. De ő nem csinált semmi rosszat. Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam országodban.” Ezt válaszolta neki: „Bizony, mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban.” (Lk 23,40-43) „A hatodik óra körül sötétség támadt az egész földön, s egészen a kilencedik óráig tartott. A nap elsötétedett, a templom függőnye középen kettéhasadt. Jézus akkor hangosan felkiáltott: Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet. E szavakkal kilehelte lelkét. Amikor a százados a történeteket látta, dicsőítette az Istent, s azt mondta: Ez az ember valóban igaz volt. És az egész kíváncsi tömeg, amely összeverődött, a történetek láttán mellét verte, és szétozlott. Jézus ismerősei pedig, köztük az asszonyok is, akik Galileából kísérték, távolabb állva látták mindezt.” (Lk 23,44-49) Mennyi csodálatos ajándék a teljesen kifárasztott Megváltónak! Ő pedig csak ennyire vágyott: érezze meg mindenki az Ő, Atyja és Szentlelke kimondhatatlan szeretetét, és igyekezzenek viszonsszeretni. Urunk, Jézus a legszebb ajándéknak tekintette, hogy megváltó áldozatát a zsidó templom függönyének kettéhasadása jelezte, hogy szabad útja van mindenkinek a mennyei templomba, a mennyországba. Az Atya pedig keblére ölelte Egyszülöttét, aki az igazságot és szeretetet ilyen utolérhetetlen módon megdicsőítette. Olvassuk el, azt a himnuszot, amit a megváltói szeretetről írt az egykori keresztyényüldöző, amikor Pálként már megtértként ragaszkodott Jézushoz: „Ugyanezt a lelkületet

ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban volt. Ő Isten formájában volt, és az Istennel egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem kiüresítette magát, szolgálai alakot öltött, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta, és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s mindennyelv hirdesse az Atyais-
ten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr.” (Fil 2,5-11) Jézus már a terem-
tés előtt vállalta, hogy istensége mellé magára ölti az emberi természetet,
hogy emberi természetéből az az ember-lelke legyen ősmintája az angya-
lok természetének és az emberlelkeknek, emberteste pedig mindennek,
ami anyag. „Benne nyertük el a megváltást, bűneink bocsánatát. Ő a lát-
hatatlan Isten képmása, minden teremtmény elsőszülötte. Mert benne te-
remtett mindent a mennyben és a földön: a láthatókat és a láthatatlanokat,
a trónusokat, uralmokat, fejedelmességeket és hatalmasságokat. Mindent
általa és érte teremtett. Ő előbb van mindennél, és minden benne áll fenn.”
(Kol 1,14-17)

Befejezés

Fiam! Édes Fiam!

Amint kezdetben keblemen nyugodtál, úgy öleltelek, mint képmásomat. Mindent, az egész világot benned nyilatkoztattam ki egész történelmével együtt. „Az Ige testté lett, és közöttünk élt. Láttuk dicsőségét, az Atya Egyszülöttének dicsőségét, akit igazság és kegyelem tölt be.” (Jn 1,14) Nem mást jelent, mint hogy öröktől fogva születél Képmásomnak, és kegyelmeim forrásának: „Mindannyian az ő teljességéből részesültünk kegyelmet kegyelemre halmozva. Mert a törvényt Mózes közvetítette, a kegyelem és az igazság azonban Jézus Krisztus által lett osztályrészünk. Istent nem látta soha senki, az Egyszülött Isten nyilatkoztatta ki, aki az Atya ölen van”. (16-18) A kegyelem Isten természetfeletti ajándéka, amit kiérdemelni semmivel nem lehet, kérni azonban igen. A kegyelmek között a legnagyobb a megszentelő kegyelem. Isten ez által teszi az embert fogadott gyermekévé. Te, Fiam, nem fogadott, hanem természetem szerinti egyszülött Fiam vagy. Az embereket gyermekeimnek fogadtam, egyben fogadott testvéreidnek is. Ádám testét a föld vörös agyagából alkottam terveim szerint hozzá teremtve szellemi lelket, s az azonnal a megszentelő kegyelemet. Éva teste anyagát sebmentesen kivettem Ádám testéből, asszonyi testté alakítottam, megteremttem a neki szánt lelket, abba a megszentelő kegyelmet. Így mind a kettőt egyúttal fogadott gyermekemmé, Te pedig fogadott testvéreiddé tetted őket. Szenvedésed szörnyű volt. Tudod, hogy veled együtt szenvedtem. Tested egyesülve van az istenséggel, velem van a föltámadás előtti is. Fájdalmas Anyád, a legszentebb ember, Szűz és Anya. Egyelőre Ő és a hite, szeretete maradt a tied. A feltámadásodat elsőként együtt ünnepeljük. Mária pedig örökre a TE NEMES TÁRSAD MARAD. Köszönöm Fiam, az általad visszanyert fogadott gyermekeimmel együtt.

Tartalom

Megváltás, az Emberfia szenvedése 5-69.

1. *Mi a szenvedés?*
2. *Milyen értelmezést kap a szenvedés Jézus Krisztusban?*
3. *A szenvedést komolyan kell vennünk*
4. *Az Ószövetség meggyőződése szerint szenvedésnek nem szabadna lenni*
5. *A Biblia a szenvedést kerülendő rossznak tartja*
6. *A szenvedés titkának bibliai megoldása*
7. *A próféták sem tudják megérteni, miért engedi meg Isten a gonoszságokat*
8. *A szenvedés misztikus értelmezése*
9. *Az Ószövetség az egész emberiségnek előkészítette a megváltását*
10. *Jahve Szolgájának ószövetségi előképei*
11. *A szenvedés misztériuma*
12. *Egészen új típusú gondolkodás a Szendedésről*
13. *Jézus, a Fájdalmak embere*
14. *Jézus legyőzött minden szenvedést*
15. *Jézus legyőzött minden szenvedést*
16. *Az Emberfia szenvedése*
17. *Az agónia I.*
18. *Az agónia II.*
19. *Az agónia III.*
20. *Az agónia IV.*
21. *Az utolsó vacsora az Ószövetség befejezése, az Újszövetség megkötése*
22. *Az utolsó vacsora. Jézus letelepszik a terített asztal mellé*

23. Jézus Vére

24. A Getszemáni kertben

25. Jézus minden bűnösnek szívesen megbocsát

26. A Szenvedés nagy napja

27. Jézus Pilátus előtt

28. Jézus a gonoszság és a gyávaság áldozata

29. Jézus legyőzött minden szenvedést

30. Jézus két gonosztevő között függ a keresztfáján

31. A kereszt oltárán: „Ő lett a főpap, az áldozati Bárány és az oltár”

32. Az Atya és a szenvedő Fia

Befejezés Fiam! Édes Fiam!

Szentírási idézetek:

Szent Jeromos Bibliatársulat, Budapest, 1997

Borító kép:

Hans Memling::

Lübecki oltárkép, 1430-1494

Piéta, 1475-1479

